

Univerza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta

Oddelek za specialno
in rehabilitacijsko
pedagogiko

Načrtovanje didaktičnih pripomočkov za 3. in 4. razred osnovne šole s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom za predmeta Spoznavanje okolja in Družboslovje

Usmeritve za načrtovanje in primeri načrtovanih pripomočkov
- študijsko gradivo za izvedbo vaj pri predmetu Učenje in
poučevanje otrok s posebnimi potrebami: družboslovje

Uredila: Mojca Vrhovski M.

Ljubljana, 2019

Načrtovanje didaktičnih pripomočkov za 3. in 4. razred osnovne šole s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom za predmeta Spoznavanje okolja in Družboslovje

Usmeritve za načrtovanje in primeri načrtovanih pripomočkov - študijsko gradivo za izvedbo vaj pri predmetu Učenje in poučevanje otrok s posebnimi potrebami: družboslovje

Urednica	Mojca Vrhovski M.
Oblikovanje in priprava	Claudia Štok
Lektoriranje	Besedila niso lektorirana

Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
Oddelek za specialno in rehabilitacijsko pedagogiko
Ljubljana, 2019

KAZALO

O NASTAJANJU IN NAMENU PUBLIKACIJE	3
---	----------

PRIMERI NAČRTOVANJA DIDAKTIČNIH PRIPOMOČKOV	6
--	----------

4. razred OŠ S PP Z NIS

Avtorici: Fatima Baltić in Dominika Šrajner; Mentorica: Mojca Vrhovski M.	
Stanovanjce, stanovanjce, kje si?	6
Priloge	58

UČNI SKLOP	Ljudje v družbi, času in prostoru
UČNA VSEBINA	Prostorska orientacija, stanovanje, dom, domačija, stanovanjski prostori
DODATNI UČNI SKLOPI	Jaz in drugi v družini in šoli

Avtorica: Špela Kuhar; Mentorica: Mojca Vrhovski M.	
Tonka Bontonka na poti do olike	20
Priloge	67

UČNI SKLOP	Ljudje v družbi, času in prostoru
UČNA VSEBINA	Bonton, gostoljubnost

Avtorici: Nina Maslo Plečnik in Samanta Jerman; Mentorica: Mojca Vrhovski M.	
Od malega želvaka do olikanega junaka	36
Priloge	82

UČNI SKLOP	Ljudje v družbi, času in prostoru
UČNA VSEBINA	Bonton, gostoljubnost

3. razred OŠ S PP Z NIS

Avtorica: Emina Begić; Mentorica: Mojca Vrhovski M.	
Poklici	47
Priloge	111

UČNI SKLOP	Kdo smo in kaj delamo, Jaz in zdravje
UČNA VSEBINA	Delo, poklici; Ohranjanje zdravja

O NASTAJANJU IN NAMENU PUBLIKACIJE

V publikaciji so zbrani opisi didaktičnih pripomočkov, ki so jih pripravile študentke 3. letnika študijskega programa Specialna in rehabilitacijska pedagogika Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani. Izdelki so nastali v študijskem letu 2018/19, na osnovi navodil za načrtovanje, pod mentorstvom dr. Mojce Vrhovski Mohorič, v okviru predmeta Učenje in poučevanje otrok s posebnimi potrebami: družboslovje .

Publikacija zajema izdelke za posamezne vsebine spoznavanja okolja za 3. razred ter družboslovja za 4. razred osnovne šole s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom (OŠ s PP z NIS). Namenjena je strokovnim delavcem in študentom kot učno gradivo in sicer kot primer za načrtovanje didaktičnih sredstev v OŠ s PP z NIS.

Vsak posamezen opis izdelka sledi naslednji vsebinski shemi:

Uvod, v katerem so kratko predstavljene vsebine celotne naloge, lastni cilji (kaj želi študent-ka doseči z nalogo).

Predstavitev izdelka:

- ✓ Izdelek in učni načrt – študent-ka izbere in načrtuje:
  - Program, vodilni predmet in razred
  - Učno vsebino (po učnem načrtu)
  - Cilje in standarde znanja (po učnem načrtu oz. doda operativne cilje za posamezne vsebine in aktivnosti ter tudi standarde znanja, ki v učnih načrtih niso podrobno načrtovani; pri čemer posebej opozarjamo, da tovrstno dodajanje standardov služi zgolj učenju načrtovanja diferenciacije vsebin, nalog in aktivnosti in ne ocenjevanju znanja)
  - Medpredmetne povezave (Študent-ka prikaže kako se povezujejo vsebine vodilnega predmeta z drugimi predmeti istega razreda, cilji in standardi znanja iz učnega načrta oz. z načrtovanimi cilji in standardi znanja.)
- ✓ Izdelek in potrebne zmožnosti učencev (Študent-ka predvidi katere zmožnosti (spretnosti in veščine) učenec potrebuje, da bo pri rokovanju z učilom in pri reševanju nalog čim bolj samostojen. Lahko zapiše za katero posamezno nalogo oz. aktivnost predvideva določene zmožnosti z namenom, da jih bo učenec uspešno in čim bolj samostojno opravil.)
- ✓ Opis izdelka in načina uporabe:
  - Predstavitev vsebine, ki naj bi jo učenec usvojil (Študent-ka predstavi vsebine, ki naj bi jih učenec s pomočjo pripomočka (učila, ponazorila) usvojil. Zapiše lahko tudi, katere vsebine, pojave, koncepte lahko učenci z uporabo učila bolje razumejo.)
  - Nove ideje oz. povzemanje idej iz literature, virov (Študent-ka predlaga in utemelji (ne le predstavi) lastne ideje in rešitve; predstavi temeljni vir, s

pomočjo katerega je načrtoval-a nadgradnjo, nov način, metodo ipd. (naredi primerjavo, izpelje samostojen sklep, ilustrira s svojimi primeri.)

Viri in literatura (navedena po APA6 standardih)

Priloge (Študent-ka priloži tudi vse naloge oz. druga besedila; navodila za uporabo; priporočila avtorjev o uporabi, fotografije ipd.)

Didaktična sredstva (za katere uporabljamo zelo raznolike izraze: učni/didaktični pripomočki (učila, ponazorila, pomagala, didaktični material) naj bi omogočala učencem, da bolje razumejo, usvojijo, pomnijo, si bolje predstavljajo določene vsebine iz učnega načrta in vsakodnevne, za življenje uporabne in aktualne vsebine ter da jih učinkovito uporabijo v novih situacijah. Prav tako spodbujajo kognitivni konflikt, služijo kot demonstracijsko sredstvo in kot sredstvo v raznolikih učnih situacijah, omogočajo prehod iz konkretne na abstraktno raven razumevanja. Z njimi in ob njih učenci razvijajo tudi raznolike spretnosti in veščine.

Izdelava tovrstnih sredstev spodbuja (bodoče) učiteljice in učitelje, da jih načrtujejo na način, ki podpira in spodbuja izkušensko učenje in učinkovito oblikuje miselne sheme. Inovativne učne metode, oblike in sredstva namreč ponujajo drugačno izkušnjo in so osredotočene na učenca. Od učencev zahtevajo, da sami (i)zbirajo vire in organizirajo podatke; da raziskujejo, preiskujejo, primerjajo, analizirajo, sklepajo; da samostojno predstavljajo ugotovitve in zaključke. Učencem tako omogočajo, da napredujejo, da delajo napake in se učijo iz njih, da so kritični do svojega dela in da svoje dosežke preverjajo in izboljšujejo. Prav tako pa dopuščajo, da se samostojno odločajo kako se lotiti reševanja naloge oz. učenja in kako predstaviti rezultate in rešitve.

Z dobro pripravljenimi in prilagojenimi didaktičnimi pripomočki (z jasno strukturo besedila, z ustreznimi (produktivnimi) vprašanji, z dodanimi slikovnimi navodili, s konsistentnim barvnim označevanjem nalog in aktivnosti (z legendo), z uporabo primerov, s pojasnjevanjem pojmov, s poimenovanjem in s strukturiranim organiziranjem pripomočkov, z označevanjem zaporedja vsebin, različnega zaporedja aktivnosti oz. izbire zaporedja ipd.) vplivamo na proces razumevanja in učenja, ki vključuje učinkovito organizacijo prilagojenega materiala, samostojno spremljanje uspešnosti in napredka (kontrolno napake), znanje o načinih in strategijah učenja (kako se učiti) ter samoregulacijo. Poudarek je na uporabnosti pripomočka, ki spodbuja aktivnost, motivacijo, vztrajanje ob odkrivanju novega, pozitivna stališča do učenja in samostojnost učencev.

Načrtovani standardi znanja, operativni cilji in stopnje doseganja ciljev omogočajo spremljanje pridobljenega znanja na vseh taksonomskih ravneh (od spoznavanja do vrednotenja). Načrtovane medpredmetne povezave predvidevajo smiselnost povezovanja vsebin raznolikih predmetnih področij in s tem celovitejšega usvajanja vsebin. Načrtovanje potrebnih zmožnosti, spretnosti in veščin omogoča predvidevanje, katero nalogo lahko učenec uspešno opravi in pri kateri aktivnosti je pri rokovanju z učilom čim bolj samostojen. V primeru, da določenih spretnosti in veščin nima zadostno razvitih oz. ima na določenih področjih funkcioniranja težave, se lahko dejavnost prilagodi tako, da mu pri rokovanju z

učilom pomagajo učitelj ali sovrstniki. S tem omogočimo učencu samostojnost v okviru lastnih zmožnosti in/ali sodelovanje v paru oz . v skupinah.

V nadaljevanju prikazujemo primere načrtovanih didaktičnih pripomočkov. Avtorice so se trudile, da se v njihovih izdelkih, poleg zgoraj navedenega, kaže tudi inovativnost in ustvarjalnost. Predlagale so številne nove ideje oz. nadgradile že obstoječe ideje iz raznolikih virov, zato menimo in želimo, da bo publikacija v pomoč strokovnim delavcem in študentom pri načrtovanju, oblikovanju in primerjanju podobnih učil.

Mojca Vrhovski

PRIMERI NAČRTOVANJA DIDAKTIČNIH PRIPOMOČKOV

STANOVANJCE, STANOVANJCE, KJE SI?

Razred OŠ s PP z NIS: 4. razred

Vodilni predmet: družboslovje

Avtorici:

Fatima Baltić

Dominika Šrajner

e-mail:

balticfatima@gmail.com

dominika.srajner@gmail.com

Mentorica: Mojca Vrhovski M.

Uvod

V 4. razredu osnovne šole s prilagojenim izobraževalnim programom z nižjim izobrazbenim standardom, učenci pri predmetu družboslovje v okviru prostorske orientacije spoznavajo tipe stanovanj, stanovanjske prostore in notranjo opremo, načine bivanja v svetu ter lego stanovanjskih prostorov (osojna in prisojna lega). V seminarski nalogi bova predstavili izdelek, ki je namenjen ponavljanju in utrjevanju znanja omenjene učne vsebine. Z izdelkom bo učenec dosegel cilje in standarde, ki so zapisani v učnem načrtu.

V nalogi bova predstavili sposobnosti in veščine, ki jih učenec potrebuje za uspešno rokovanje z izdelkom. V nadaljevanju bova predstavili podroben opis izdelka in način uporabe. Na koncu bova navedli še nekaj idej za nadgradnjo izdelka.

Cilji, ki sva si jih zastavili na začetku izdelave:

- oblikovati enostaven izdelek, ki ga bo specialni in rehabilitacijski pedagog lahko uporabljal pri svojem delu,
- oblikovati izdelek, ki bo zanimiv in smiseln za učence,
- oblikovati izdelek, ki ga bodo učenci lahko uporabljali individualno ali v parih,
- oblikovati izdelek, ki bo za učence privlačen in motivirajoč,
- oblikovati izdelek, s pomočjo katerega bo učenec ponovil in utrdil znanje o stanovanjih, stanovanjskih prostorih in opremi v stanovanjih,
- oblikovati izdelek, s pomočjo katerega bo učenec dosegel določene standarde znanja,
- s pomočjo literature oblikovati definicije in trditve o izbrani vsebini, ki so primerne za učence 4. razreda prilagojenega programa z NIS.

Predstavitev izdelka

Slika 1: Izdelek v celoti

Izdelek in učni načrt

Izdelek je oblikovan po učnem načrtu za predmet Družboslovje za učence 4. razreda prilagojenega programa z NIS. Služi realizaciji navedenih ciljev.

Program, vodilni predmet in razred

PROGRAM	Prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom
VODILNI PREDMET	Družboslovje
RAZRED	4. razred

Preglednica 1: Program, vodilni predmet in razred

Učna vsebina

	4. RAZRED
UČNI SKLOP	Ljudje v družbi, času in prostoru
UČNA VSEBINA	Prostorska orientacija, stanovanje, dom, domačija, stanovanjski prostori
DODATNI UČNI SKLOPI	Jaz in drugi v družini in šoli

Preglednica 2: Učna vsebina

Cilji in standardi znanja

1. Splošni cilji

Z zvezdico so označeni splošni cilji, ki sva jih sestavili sami.

4. razred

- Pozna tipe domov in njihovo povezanost z okoljem.*
- Pozna stanovanjske prostore in njihovo namembnost.*
- Pozna notranjo opremo.*
- Razume izbrane načine bivanja v svetu.
- Primerja domove nekoč in danes.

2. Operativni cilji

Operativne cilje sva sestavili sami, na podlagi ciljev iz učnega načrta:

Učenec:

- pravilno prebere nalogo oz. vprašanje na kartici.
- ob pomoči slike po spominu pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje.
- pravilno imenuje stanovanjske prostore na slikovnem gradivu.
- utemelji izbiro stanovanjske opreme v ustreznem prostoru.
- pravilno imenuje tipe domov na slikovnem gradivu.
- pravilno določi razporeditev notranje opreme (levo, desno, zgoraj, spodaj, pred, za...).
- s pomočjo slikovnega gradiva samostojno presodi pravilnost soigralčevega odgovora.

3. Standardi znanja

Minimalni standardi znanja

Učenec:

- ob konkretnem materialu prepozna in poimenuje stanovanjske prostore in osnovno opremo z vidika potreb.
- prepozna in poimenuje tipe domov.*
- našteje vsaj dva načina bivanja.

Temeljni standardi znanja

Učenec:

- primerja načine bivanja v svetu z našimi (iglu, šotor).
- pozna razlike med vaškim in mestnim naseljem.
- določi v katero vrsto naselja spadajo tipi domov.
- našteje dejavnosti s katerimi se ukvarjajo prebivalci vasi in mest.
- določi razporeditev opreme v prostoru.
- sklepa čemu so namenjena bivališča.
- našteje dve pravili bontona pri hranjenju.

Zahtevnejši standardi znanja

Učenec:

- pozna poimenovanja stanovanjskih prostorov nekoč.
- poimenuje ljudstva, ki živijo v iglujih in šotorih.
- razloži pojma prisojna in osojna lega.

Medpredmetne povezave

Cilje v medpredmetnih povezavah sva sestavili sami.

- slovenski jezik:
  - Učenec prebere nalogo na kartici.
  - Učenec zapiše odgovor.
- matematika:
  - Učenec prešteje število kartic, ki jih je zbral.
  - Učenec sešteje število točk, ki jih je zbral.
  - Učenec razbere število pik na kocki.
  - Učenec meri čas s peščeno uro.

Izdelek in potrebne zmožnosti (spretnosti in veščine)

V tabeli so naveden spretnosti in veščine, ki jih mora imeti učenec razvite, da lahko uspešno opravi določeno nalogo in je pri rokovanju z učilom čim bolj samostojen. V primeru, da določenih spretnosti in veščin nima razvitih, se dejavnost prilagodi tako, da mu pri rokovanju z učilom pomaga učitelj ali druga oseba (sošolec, soigralec), ki nima težav z zahtevanimi spretnostmi in veščinami.

KOMUNIKACIJSKE SPRETNOSTI	
Zmožnost branja	x
Zmožnost pisanja	x
Zmožnost govora	x
Zmožnost poslušanja	x
Neverbalne spretnosti	
Grafične spretnosti	x
TELESNE IN PRAKTIČNE SPRETNOSTI	
Zmožnost izvajanja ročnih spretnosti	x
Zmožnost koordiniranih telesnih gibov	
Zmožnost učinkovitega ravnanja z orodji	
UČNE IN ORGANIZACIJSKE SPRETNOSTI	
Zmožnost izločitve informacij	
Zmožnost urejanja v nize	
Zmožnost klasificiranja	x
Zmožnost presojanja	
Zmožnost interpretacije podatkov	x
Zmožnost izvajanja sklepov	x
VIZUALNE IN OPAZOVALNE SPRETNOSTI	
Zmožnost natančnega opazovanja vzorcev	x
Zaznavanje perspektiv	x
Zaznavanje oblike	x
Zaznavanje barve	x
ŠTEVILSKE SPRETNOSTI	
Zmožnost ocenjevanja	x
Zmožnost merjenja	x
Zmožnost razumevanja in uporabe številčnih odnosov	x
IMAGINATIVNE (PREDSTAVNE) SPRETNOSTI	
Zmožnost postaviti sebe v druge situacije in čas, prostor ali osebo	
Zmožnost vizualizacije drugačnih izkušenj	x

SOCIALNE SPRETNOSTI

Zmožnost sodelovanja v paru, upoštevanju navodil

x

Preglednica 3: Izdelek in potrebne sposobnosti

Opis izdelka in načina uporabe

Izdelek sestavljajo:

- slikovna in besedna navodila za uporabo izdelka,
- 14 kartic s sličicami na eni strani in vprašanji na drugi strani za različne tipe domov, stanovanjskih prostorov in vrste naselij,
- igralna kocka,
- peščena ura.

Slika 2: Sestavni deli izdelka

Vsaka izmed kartic vsebuje:

- a) sliko, trditve oz. značilnosti posameznega tipa doma/stanovanjskega prostora/vrste naselja in
- b) pet vprašanj, ki se nanašajo na slike in trditve oz. značilnosti.

Na karticah so prikazane slike dveh vrst naselij, različnih tipov domov in prostorov v hiši, ki sva jih poiskali v uporabljeni literaturi. Na karticah so torej slike, ki prikazujejo: mesto, vas, družinsko hišo, blok, domačijo, iglu, šotor, dnevno sobo, kuhinjo, kopalnico, spalnico in otroško sobo, jedilnico in garažo.

Slika 3: Kartici dveh vrst naselij (vas in mesto)

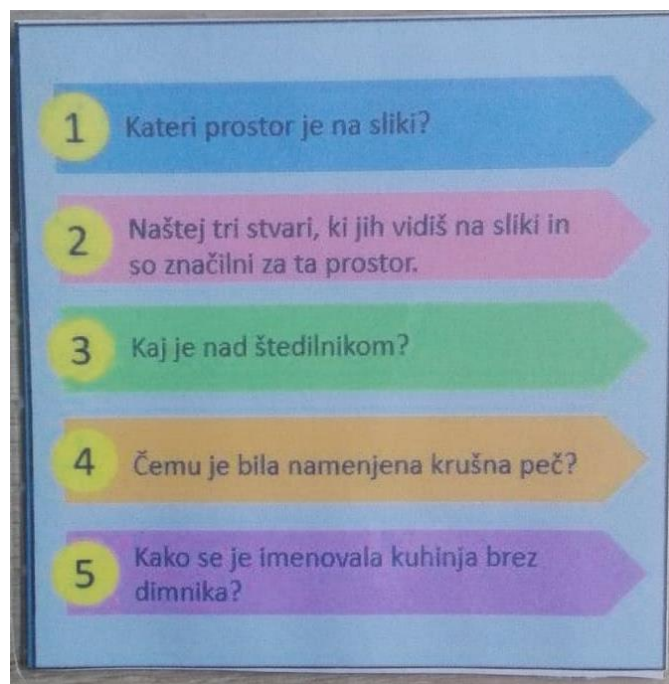

Slika 4: Kartice s stanovanjskimi prostori

Slika 5: Kartice z različnimi tipi stanovanj

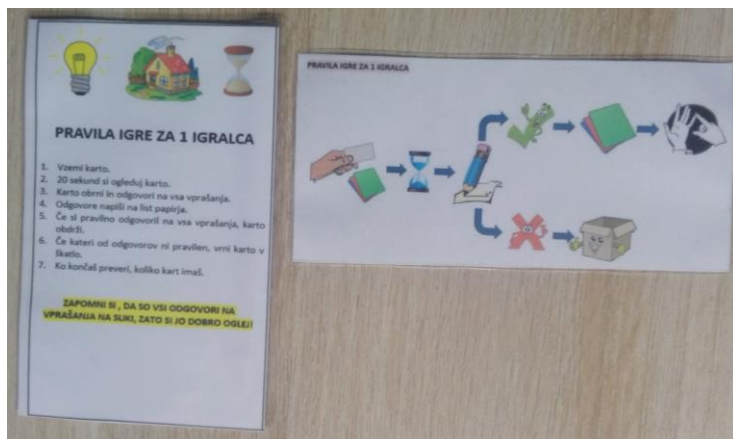
Vprašanja na posamezni kartici se med seboj razlikujejo po težavnosti. Težavnost je stopnjevana, kot si sledijo števila po vrstnem redu. Števili 1 in 2 predstavljata minimalni standard, števili 3 in 4 temeljni standard in število 5 zahtevnejši standard.

Slika 6: Primer vprašalnih nalog na hrbtni strani kartice

Način uporabe za enega igralca

Igralec vzame kartice iz škatle in jih postavi na kupček pred seboj. S kupčka vzame prvo kartico. Ogleduje jo 20 sekund. Čas meri s peščeno uro. Ko čas poteče, igralec obrne karto in odgovori na vsa vprašanja tako, da odgovore zapiše na list papirja. Če na vsa vprašanja odgovori pravilno, karto obdrži. Če ima vsaj en odgovor napačen, karto položi nazaj v škatlo. Na koncu prešteje koliko kartic je zbral. Iz škatle lahko znova vzame kartice in poskusi še enkrat odgovoriti na vprašanja.

Slika 7: Navodila za enega igralca

Način uporabe za dva igralca

Igralca položita kartice iz škatle na kupček pred seboj. Vsak vrže kocko. Tisti igralec, ki dobi večje število, začne z igro. S kupčka vzame karto. Sliko na njej si ogleduje 20 sekund. Čas si meri s peščeno uro. Nato karto preda drugemu igralcu in vrže kocko. Število, ki ga vrže, določa število vprašanja, ki mu ga soigralec prebere, npr. če vrže število 2, odgovori na 2. vprašanje. Tokrat se odgovori vrednotijo. Vprašanje je vredno toliko točk, kot je številka vprašanja (npr. 2. vprašanje igralcu prinese 2 točki za pravilen odgovor). Igralec si števila točk zapisuje na list papirja. Karto, ki jo je uporabil položi na drug kupček. Nato se vlogi igralcev zamenjata. Drugi igralec vzame karto s prvega kupčka. V nadaljevanju sledita istim korakom (od 2. koraka naprej). Najprej si ogleduje sliko, nato karto preda soigralcu itd. Igralca lahko igro zaključita kadar želita. Zmaga tisti, ki zbere več točk.

Slika 8: Navodila za dva igralca

Predstavitev vsebine, ki naj bi jo učenec usvojil

Izdelek je namenjen utrjevanju znanja o stanovanjskih domovih, stanovanjskih prostorih in stanovanjski opremi. Material je oblikovan tako, da učenci svoje znanje poglobijo, spoznajo kaj novega in se pri tem zabavajo. Pri oblikovanju vsebine sva izhajali iz različnih učbenikov za 4. razred redne osnovne šole. Vsebino le-teh sva glede na cilje in standarde iz učnega načrta, še sami smiselno preoblikovali. Učenec pri vsaki kartici utrdi ali poglobi znanje. V nadaljevanju so napisana ključna dejstva za določena področja s kartic.

Mesto (Glej Priloga 3)

Prebivalci mesta se imenujejo MEŠČANI.

MESTO je naselje z več tisoč ali milijon prebivalci

Meščani so zaposleni v tovarnah, trgovinah, pisarnah, muzejih, šolah...

Vas (Glej priloga 4)

Naselje na podeželju imenujemo VAS.

Na vasi se veliko ljudi ukvarja s kmetijstvom.

Kmetje obdelujejo polja in njive.

Prebivalci vasi se imenujejo VAŠČANI.

Družinska hiša (Glej Priloga 9)

V tem bivališču živi le ena družina. To je DRUŽINSKA HIŠA.

Hišo in okolico si družina uredi tako, kot želi.

Vrstno hišo sestavlja več enakih hiš, ki se držijo druga druge.

Vsaka hiša mora imeti poštni naslov iz imena naselja in hišne številke.

Blok (glej Priloga 10)

Velike stanovanjske hiše stojijo v mestih.

BLOK je večnadstropna stavba, v kateri je več stanovanj.

Vsak blok mora imeti poštni naslov iz imena naselja in hišne številke.

Stanovalci se ravnavajo po skupnih pravilih.

Od 10 ure zvečer mora v blokih vladati tišina.

Domačija (Glej Priloga 8)

DOMAČIJA je kmečki dom z gospodarskimi poslopji.

PRISOJNA LEGA je stran hiše, ki je obrnjena proti soncu.

Poleg kmečkega doma stoji še hlev, senik in prostor za traktorje.

OSOJNA LEGA je stran hiše, ki je obrnjena stran od sonca.

Iglu (Glej Priloga 11)

V teh bivališčih živijo ESKIMI.

IGLU varuje Eskime pred mrzlim vetrom.

Bivališče je kupolaste oblike.

Takšen dom je zgrajen iz snega.

Šotor (Glej Priloga 7)

Ljudstva, ki potujejo iz kraja v kraj imenujemo NOMADI.

ŠOTOR lahko uporabimo na taborjenju in kampiranju.

Nomadi si postavijo takšno bivališče.

Šotor varuje pred dežjem, soncem in mrazom.

Kuhinja (Glej priloga 13)

ČRNA KUHINJA je prostor, v katerem se pripravlja hrana, a dim ni speljan skozi dimnik.

Nekoč so uporabljali krušno peč za peko kruha in ogrevanje

Spalnica (Glej Priloga 6)

KAMRA je manjša soba v kmečki hiši, namenjena spanju.

Nove ideje oz. povzemanje idej iz literature, virov

Idejo za izdelavo izdelka sva dobili v času praktičnega usposabljanja, ki sva ga opravljali v 3. razredu OŠ s prilagojenim programom z NIS. Tretješolci so namreč snov utrjevali s pomočjo družabne igrice BrainBox. Ideja se nama je zdela zelo dobra, ker so učenci za utrjevanje zelo motivirani, med njimi je čutiti tudi rahlo tekmovalnost. Tako sva v učnem načrtu poiskali učno vsebino, ki bi jo lahko predstavili s pomočjo sličic. Odločili sva se za 4. razred OŠ s PP z NIS. Uporabili sva osnovne pojme iz izbrane vsebine, ki jih učenci morajo usvojiti po učnem načrtu, ter oblikovali učilo. Navodila igre sva prilagodili (npr. podaljšali sva čas in spremenili način določanja zmagovalca).

Izvorna ideja o BrainBoxu sicer temelji na razvijanju spretnosti in veščin opazovanja ter vidnega spomina. Najina različica se manj osredotoča na le-te spretnosti in veščine, ampak zajema tudi splošno znanje (dolgotrajni spomin in kratkotrajni spomin) o učni vsebini, kar pomeni, da na določena vprašanja igralec lahko odgovori, četudi ima težave z vidnim pomnjenjem.

Izdelek se lahko uporablja individualno ali v paru. Izdelek lahko nadgradimo z dodajanjem kartic, ki bi vsebovale sličice z domom nekoč in karticami, ki so vezane na okolico doma. Več kartic bi pomenilo tudi možnost večjega števila sodelujočih.

Viri in literatura

- Arko, P., Galjot, A., Justin, J., Resnik Planinc, T. in Švab, A. ((2004). *Družba. Učbenik za 4. razred 9-letne osnovne šole*. Ljubljana: i2.
- Bogataj, J., Hazler, V., Budnar, M., Ivanšek, D. in Zabukovec, M. (2000). *Z družbo v družbo 4*. Ljubljana: Rokus.
- Hriberšek Balkovec, E., Kos, D., Košak, M., Perger Kuščer in M., Smrtnik Vitulić, H. (2003). *Družba 4. Učbenik za 4. razred devetletke*. Ljubljana: DZS.
- Učni načrt za prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za predmet DRUŽBOSLOVJE V DRUGEM TRILETJU (4., 5., 6. razred). Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/ucni_nacrti/pp_nis_druzboslovje_2_triada.pdf

Viri slikovnega gradiva

- Vzemi karto. Pridobljeno s <http://clipart-library.com/images/pcqrKK9c9.png>
- Peščena ura. Pridobljeno s: <https://cdn.psychologytoday.com/sites/default/files/blogs/1023/2013/02/119011-117043.jpg>
- Zapiši. Pridobljeno s: <http://clipart-library.com/images/yTkA4r7TE.jpg>
- Kljukica in križec. Pridobljeno s: https://grid.gograph.com/tick-and-cross-cartoon-vector-illustration_gg58716074.jpg
- Škatla. Pridobljeno s: https://cdn.xl.thumbs.canstockphoto.com/open-cute-cardboard-box-isolated-illustration-clip-art_csp1658352.jpg
- Karte. Pridobljeno s: <http://clipart-library.com/img/1090339.png>
- Štetje. Pridobljeno s: <https://b.kisscc0.com/20180705/ase/kisscc0-finger-counting-little-finger-hand-counting-on-fingers-5b3d9c30a492d2.4991855415307643366741.png>
- Met kocke. Pridobljeno s: <https://media.istockphoto.com/vectors/dice-throwing-vector-illustration-vector-id815025390?k=6&m=815025390&s=612x612&w=0&h=cBjxpcwkH6Qit5-93bKkEIKPBpLf5cRvkJuOfmLwM4=>
- Predaja karte. Pridobljeno s: <http://clipart-library.com/img/732966.gif>
- Hiša. Pridobljeno s: https://www.google.com/search?biw=1920&bih=888&tbm=isch&sa=1&ei=fPHiXPDeOoHeaoSEq8AO&q=house+clipart&oq=house+clipart&gs_l=img.3..35i39j0i30i9.26858.30004..30376...0.0..0.182.1865.0j13.....1....1..gws-wiz-img.....0..0i67j0.-x0ZOVZGNKk#imgdii=osRu8ipZebKe3M:&imgsrc=WB7ldE4avfliiM:
- Domačija. Pridobljeno s: https://www.google.com/search?biw=1920&bih=888&tbm=isch&sa=1&ei=ffXiXKCMaEXmgwfO3jA&q=faRM+YARD+clipart&oq=faRM+YARD+clipart&gs_l=img.3..0i10i19.10438.1

[6961..17311...0.0..0.163.2832.0j23.....1....1..gws-wiz-img.....0i7i10i30.AcBik-2fRk4#imgrc=E-JfFPF-Gmim4M:](https://www.google.com/search?biw=1920&bih=888&tbm=isch&sa=1&ei=PfviXPjEJL4U8HOqugN&q=city+clipart&oq=city+clipart&gs_l=img.3..35i39j0i7i30i9.2158.4929..5804...0.0..0.273.1915.0j8j3.....1....1..gws-wiz-img.....0i10i19j0i7i30i19.CV8e3QG1Al8#imgrc=_p_7xrq9TmDwhM:)

Mesto. Pridobljeno s:

https://www.google.com/search?biw=1920&bih=888&tbm=isch&sa=1&ei=PfviXPjEJL4U8HOqugN&q=city+clipart&oq=city+clipart&gs_l=img.3..35i39j0i7i30i9.2158.4929..5804...0.0..0.273.1915.0j8j3.....1....1..gws-wiz-img.....0i10i19j0i7i30i19.CV8e3QG1Al8#imgrc=_p_7xrq9TmDwhM:

Vas. Pridobljeno s:

https://www.google.com/search?biw=1920&bih=888&tbm=isch&sa=1&ei=9PriXOWXBIm-Up6LgeAK&q=town+clipart&oq=town+clipart&gs_l=img.3..35i39j0i7i30i9.55960.58214..59094...0.0..0.152.1091.0j8.....1....1..gws-wiz-img.....0i19j0i7i30i19j0i67j0i10i19.NUFuF_wl_zs#imgrc=YgdpLG4-CHBsZM:

TONKA BONTONKA NA POTI OLIKE
Učni pripomoček za usvajanje pravil lepega vedenja v družbi

Razred OŠ s PP z NIS: 4. razred
Vodilni predmet: družboslovje

Avtorica:
Špela Kuhar

e-mail:
spelakuhar2412@gmail.com

Mentorica: Mojca Vrhovski M.

Uvod

Bonton so pravila o lepem vedenju. Obnašati se po bontonu pomeni, da se vedemo skladno s pravili obnašanja, torej lepo in olikano. Človek veliko teh pravil osvoji že tekom odraščanja, saj je učenje spodobnega vedenja element vzgoje otroka.

Učenci veliko časa preživijo v šoli, pri pouku med sošolci. Za dobro počutje, za občutek varnosti in sprejetosti je ključno, da učenci znajo upoštevati pravila bontona tako doma kot tudi v šoli, v gledališču, na vožnji z avtomobilom in avtobusom ter pri mizi. Zdi se mi pomembno, da učenci že v mlajših letih spoznavajo pravila zaželenega obnašanja in jih utrjujejo na različne načine z namenom, da jih čimprej usvojijo in avtomatizirajo. Menim, da jih je treba naučiti uporabnih življenjskih veščin na način, ki jim bo blizu, z učilom, ki jih bo pritegnilo.

Odločila se sem, da v okviru študijske naloge izdelam preprost didaktičen pripomoček, ki ga lahko učitelj uporabi kot oporo pri razlagi, ali kot samostojen pripomoček, ki ga učenec uporablja za ponavljanje in utrjevanje.

Izdelek zajema vsebine iz Učnega načrta za družboslovje za 4. razred Prilagojenega izobraževalnega programa z nižjim izobrazbenim standardom. Primarno je namenjen pridobivanju nove učne snovi na vsebino Bonton, lahko se pa uporablja tudi v ostalih razredih, z določenimi prilagoditvami.

Učenca na poti pridobivanja znanja spremlja delovna knjižica, v kateri preko nalog, razlag in zanimivosti, odkriva pravila bontona na različnih mestih. Izdelek je možno uporabiti kot učilo pri usvajanju nove učne snovi, pri utrjevanju ter pri ponavljanju znanja. Namenjen je predvsem učenju in igri, poleg tega pa je namenjen spodbujanju branja, oblikovanju vrednot in osvajanju znanja ter prenosu znanja v konkretne življenjske okoliščine.

Moj cilj je bil izdelati enostavno učilo, ki bi ga tako učitelji kot tudi učenci lahko uporabljali v vseh fazah učnega procesa in ob različnih priložnostih, hkrati pa bi uporabo izdelka lahko prilagajali glede na predznanje ter spretnosti in veščine posamezne skupine učencev. Z izdelkom želim otrokom na zanimiv in zabaven način predstaviti in jih naučiti pravila lepega in sprejemljivega obnašanja doma, na poti in v šoli (pri mizi, na avtobusu, v gledališču, med domačimi, med vrstniki, na obisku).

Predstavitev izdelka

Slika 1: Učni pripomoček za usvajanje pravil lepega vedenja v družbi: TONKA BONTONKA NA POTI OLIKE (vir: Osebni arhiv).

Izdelek in učni načrt

Izdelek je zasnovan glede na učni načrt za 4. razred Osnovne šole s prilagojenim programom in nižjim izobrazbenim standardom.

Na praksi sem spoznala, da bi bilo smiselno izdelati učilo, ki ga je možno uporabiti ob različnih priložnostih, ne samo pri eni učni uri naravoslovja. Odločila sem se za izdelek, ki vsebuje veliko možnosti prirejanja in nadgradnje glede na sposobnosti in predznanje učencev, ki bi jim bil namenjen. Uporaben je tako pri delu z mlajšimi učenci (usvajanje pravil zaželenega vedenja, dialoško sporazumevanje) kot tudi pri delu s starejšimi (bonton pri jedi v okviru predmeta gospodinjstvo). Možno je prilagajati tudi izvedbo, saj se lahko uporablja pri individualnem delu z učencem, lahko ga uporabljata učenca v paru in je učitelj samo tisti, ki ju vmes usmerja, lahko pa se uporablja tudi pri frontalnem pouku. Knjižica je lahko učencu na voljo tudi v knjižnem kotičku, tako da lahko tudi sam raziskuje in usvaja novo znanje s področja bontona.

Program, vodilni predmet in razred

Program: Osnovna šola s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom

Vodilni predmet in razred: Družboslovje, 4. razred

Učna vsebina

Učni sklop: Ljudje v družbi, času in prostoru

Učna vsebina: Bonton, gostoljubnost

Cilji in standardi znanja

V nadaljevanju so zapisani operativni cilji in standardi znanja, ki naj bi jih učenec z uporabo izdelka dosegel. Cilje in standarde znanja sem izvzela iz učnega načrta, nekatere pa sem oblikovala tudi sama (*).

1. Splošni cilji (iz UN) za predmet družboslovje

- *Ustvariti pogoje in priložnosti, da učenci pridobe znanja o svojem kulturnem, družbenem in naravnem okolju v času in prostoru.*
- *Z učnim procesom omogočiti učencem usvajanje različnih spretnosti in veščin.*
- *Omogočati oblikovanje stališč in vrednot, učenja učinkovitih strategij reševanja problemov, kritičnega sprejemanja informacij ter komunikacijskih zmožnosti.*
- *Učenec pridobi navade, ki mu pomagajo živeti v družini in razredu.*
- *Učenec razvije občutek odgovornosti do sebe in drugih.*

2. Operativni cilji

- *Učenec spozna pomen bontona in gostoljubnosti v družini, v razredu.*
- *Učenec uporabi pravilo bontona v konkretni situaciji.**
- *Učenec spozna pravila obnašanja pri mizi.*
- *Učenec iz ilustracij razbere, ali je pravilo bontona upoštevano ali ne.**
- *Učenec samostojno s pomočjo podanih rešitev preveri, ali je ilustracije pri igri s slikovnimi karticami ustrezno razporedil.**
- *Učenec prepozna znake, razložene v legendi, ki napovedujejo izvedbo naloge (izpolni nalogo, izvede nalogo, odgovori ali pripoveduj).**
- *Učenec opredeli, ali je bilo pravilo bontona v dani situaciji upoštevano.**
- *Učenec pravilno prebere razlago in navodila naloge v delovni knjižici.**
- *Učenec pravilno izpolni nalogo v delovni knjižici.**
- *Učenec izbere pravilni odgovor.**
- *Učenec obkroži pravilni odgovor.**
- *Učenec opredeli, ali se je otrok v dialoški situaciji v stripu ustrezno vedel.**
- *Učenec si umije roke tako, da sledi korakom po navodilih.**
- *Učenec odgovori na vprašanja v delovni knjižici in pri tem govori tudi o svojih izkušnjah (vedenje doma, pri mizi, v družini).**
- *Učenec prikaže, kako se pravilno sedi pri med jedjo.**

- Učenec poimenuje pripomočke za pripravo pogrinjka, ki se nahajajo v škatli. *
- Učenec postavi pogrinjek po navodilih, ki mu jih prebere sošolec/učiteljica ali pa si jih prebere sam. *
- Učenec s pomočjo slikovnega gradiva z rešitvami samostojno preveri, ali je pravilno položil pogrinjek. *
- Učenec prime vilice v levo roko, nož pa v desno. *
- Učenec prečrta situacije na slikovnem gradivu v delovni knjižici, v katerih pravila bontona niso upoštevana. *

3. Standardi znanja

Minimalni standardi znanja

Učenec zna:

- predstaviti nekatere sestavine načina življenja (npr. kultura prehranjevanja, preživljanja prostega časa v družini, ...),
- izbrati in obkrožiti pravilni izraz/pozdrav, *
- izbrati ali izločiti ustrezno ilustracijo, ki prikazuje upoštevanje/neupoštevanje pravil bontona, *
- opredeliti, katero vedenje je v dani situaciji ustrezno in katero ni ustrezno, *
- odgovoriti na vprašanje o svojih navadah doma, *
- razlikovati in upoštevati pojme (levo, desno, zgoraj, spodaj), *
- uporabiti ustrezen izraz v konkretni situaciji (dober tek, hvala enako). *

Temeljni standardi znanja

Učenec zna:

- uporabiti bonton v konkretni situaciji (pri mizi, doma, v šoli, v gledališču, v avtomobilu, v avtobusu),
- izbrati ustrezen pozdrav (dober dan, nasvidenje), *
- uporabiti ustrezen izraz (izvolite, hvala, prosim) v konkretni situaciji, *
- prikazati ustrezno držo pri jedi, *
- pravilno poimenovati pripomočke za pripravo pogrinjka. *

Zahtevnejši standardi znanja

Učenec zna:

- odgovoriti na odprto vprašanje o pomoči pri pripravi jedi doma, *
- izvesti dialog s sošolcem po navodilih učiteljice, *
- postaviti pogrinjek po ustnih/pisnih navodilih, *
- prenesti pridobljeno znanje v konkretne življenjske situacije – znati izbrati ustrezen pozdrav (»dober dan, na svidenje«), se znati rokovati, uporabiti ustrezen izraz pri jedi (»dober tek, hvala enako«), uporabljati besede, kot so »izvoli, hvala, prosim«, upoštevati pravila bontona na avtobusu in v avtomobilu, upoštevati pravila v gledališču in v ostalih kulturnih ustanovah. *
- pojasniti, zakaj določeno vedenje ni ustrezno. *

Navedla sem tudi dejavnosti, ki jih mora učenec opraviti, da je lahko pri delu z učnim pripomočkom uspešen:

Učenec:

- *prebere navodila za delo z izdelkom,*
- *prebere razlago, ki je zapisana na vsaki posamezni strani,*
- *prebere in reši nalogo na posamezni strani,*
- *preveri svoje rešitve pri učiteljici/na spodnjem delu strani/na naslednji strani/ v kuverti.*

Medpredmetne povezave

Igra je zasnovana za 4. razred pri predmetu družboslovje, a zaradi svoje oblike in vsebine dopušča tudi povezovanje z nekaterimi drugimi predmeti v učnem načrtu.

Cilji medpredmetnih povezav so izvzeti iz učnega načrta za nižje in tudi višje razrede, saj učenci pridobivajo snov s področja bontona in gostoljubja pri različnih predmetih v nižjih in višjih razredih.

- gospodinjstvo

Učenec:

- *upošteva pravila vzdrževanja osebne higiene in higiene kuhinje,*
- *razvrsti pribor in posodo na osnovi njihove uporabnosti,*
- *osvoji kulturno in higienično pripravo in uživanje hrane,*
- *prenese osvojeno znanje in veščine v domače okolje.*

- slovenščina

Učenec:

- *prebere zapisano razlago, situacijo, navodila in naloge,*
- *glasno bere in razume besede,*
- *vljudno izrazi zahtevo in zahvalo,*
- *po branju odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih,*
- *razloži pomen besede s preprosto definicijo.*

- matematika

Učenec:

- *pravilno uporablja in razume izraze (nad, pod, levo, desno, na sredino).*

Izdelek in potrebne zmožnosti (spretnosti in veščine)

Za uporabo izdelka učenec potrebuje nekatere spretnosti, ki mu bodo omogočale samostojno rokovanje z izdelkom in reševanje nalog v okviru le-tega.

Potrebne so osnovne **funkcionalne akademske spretnosti**, kot so prepoznavanje črk, bralna zmožnost za prebiranje knjižice z razlago in navodili za izpolnjevanje nalog ter usvojeno predznanje (poznavanje pojmov – npr. imena pribora).

Komunikacijske spretnosti, ki so potrebne pri rokovanju z izdelkom so dekodiranje in razumevanje zapisane razlage in navodil za reševanje nalog, zmožnost oblikovanja preprostih in smiselnih odgovorov na zastavljena vprašanja, torej govor, ter **neverbalne spretnosti** - prikaz rokovanja in izvedba drugih praktičnih nalog. V okviru tega je potrebna tudi zmožnost izvajanja **ročnih spretnosti** (finamotorika, grafomotorika) in koordiniranih telesnih gibov: koordinacija oko-roka, obkroževanje, natančna izvedba priprave pogrinjka, izvedba rokovanja s sošolcem,... Za uspešno in samostojno rokovanje z izdelkom so potrebne in zelo pomembne **telesne in praktične spretnosti**. Izdelek temelji na uporabi in rokovanju s pripomočki oz. priborom za pripravo pogrinjka. Bistvo ene izmed nalog je, da učenec te predmete položi v pravilni položaj tako, kot mu piše v navodilih. Predmete polaga na podlago po navodilih, ki mu jih prebere sošolec/učitelj/lahko si jih prebere tudi sam. Rešitev naloge preveri tako, da pogleda sliko na naslednji strani v delovni knjižici. **Socialne spretnosti**, ki jih učenec potrebuje pri rokovanju z izdelkom so zmožnost strpnega sodelovanja z drugimi učenci pri aktivnostih v paru, zmožnost medsebojnega sodelovanja in upoštevanja navodil, zmožnost navezovanja stikov z vrstniki ter nudenje pomoči drugim. Ključnega pomena pri izdelku pa je zmožnost upoštevanja socialnih pravil ter upoštevanje pravil souporabe didaktičnih pripomočkov.

Za uspešno in samostojno rokovanje z izdelkom ter uspešno reševanje nalog znotraj tega so potrebne **vizualne in opazovalne spretnosti**, in sicer zmožnost natančnega opazovanja slikovnega gradiva in odnosov: opazovanje ilustracij, primerjava ilustracij, iskanje razlik med njimi, pomembno vlogo pri rokovanju z izdelkom pa imajo tudi selektivna pozornost, vizualni spomin in vizualna pozornost. Izdelek vključuje navodila za opravljanje nalog, znotraj katerih se predvideva tudi prepoznavanje znakov, torej jih mora učenec ustrezno zaznati in prepoznati (npr. znak s pisalom in papirjem pomeni, da bo moral nekaj obkrožiti/prečrtati; znak, na katerem je narisana roka pomeni, da bo moral nekaj izvesti, narediti; znak, ki prikazuje govor pomeni, da bo moral nekaj pripovedovati ali odgovoriti na vprašanje...).

Potrebne so tudi **učne in organizacijske spretnosti**. Izdelek je sestavljen iz ene velike škatle, v kateri so vsi potrebni materiali in pripomočki za opravljanje nalog. Iz vseh teh materialov mora učenec na podlagi navodil izbrati ustrezne materiale za delo, za kar so potrebne organizacijske spretnosti – zmožnost izločitve informacij, ki trenutno niso pomembne za opravljanje naloge. Potrebna pa je tudi zmožnost izvajanja sklepov - sklepanje o tem, ali je

vedenje na primerih ustrezno ali ne ter zmožnost oblikovanja smiselnih odgovorov na vprašanja. Zelo pomembna je tudi zmožnost sledenja korakov. **Spretnosti reševanja problemov in ustvarjalne spretnosti** so ključnega pomena pri oblikovanju odgovorov ter pri reševanju praktičnih nalog.

Učenec pa z uporabo izdelka tudi razvija nekatere spretnosti, sposobnosti in veščine. Razvija namreč koncentracijo, opazovanje in pozornost preko pozornega opazovanja ilustracij, in ugotavljanja razlik ter podobnosti med njimi, preko sledenja navodilom in upoštevanja le-teh. Razvija tudi samostojnost, samokontrolo oz. samonadzor, in sicer tako, da preveri svoje rešitve, po potrebi popravi napake in se iz tega uči. V največji meri pa pridobiva socialne spretnosti.

Opis izdelka in načina uporabe

Izdelek je sestavljen iz škatle, v kateri se nahajajo:

- Kartonček z navodili za delo in z naštetimi vsemi pripomočki, ki se nahajajo v škatli;
- Kartonček z navodili za igro;
- Delovna knjižica s flomastrom in brisačko.
- Igralne karte (v škatlici z dvema podstavkoma);
- Pripomočki za pripravo pogrinjka: podloga, prtiček, kozarec, plitki krožnik, globoki krožnik, nož, žlica, vilice, čajna žlička;

Ko učenec odpre škatlo, na pokrovu najde navodila za delo. Poleg navodil je zapisana tudi vsebina pripomočkov, ki se nahajajo v škatli.

Slika 2: Navodila za delo, vsebina škatle (vir: Osebni arhiv).

Splošna navodila učenca usmerijo do delovne knjižice. Na začetku učenci spoznajo Tonko Bontonko, ki učenca preko lastnih izkušenj na različnih krajih vodi skozi celoten proces pridobivanja znanja o zaželenem, sprejemljivem vedenju.

Na uvodni strani je tudi legenda, na kateri so pojasnjeni znaki, ki učencu povedo, kaj mora pri kateri nalogi storiti (prečrtati oz. obkrožiti pravilni odgovor/uprizoriti oz. izvesti nalogo/pripovedovati oz. odgovoriti).

Na vsaki strani delovne knjižice, ki ima skupno 40 strani, so ilustracije z razlago. Ob razlagi so zapisana tudi navodila za naloge različnih tipov.

Slika 3: Delovna knjižica (vir: Osebni arhiv).

Slika 4: Uvodna stran delovne knjižice (vir: Osebni arhiv).

Na navodilih je zapisano, da ko učenec pride do konca knjižice, naj vzame navodila za igro in se poigra.

Slika 5: Igra s priloženimi navodili in kuverta z rešitvami (vir: Osebni arhiv).

Izdelek je namenjen večkratni uporabi. Učilo daje možnost izbire samo dela dejavnosti – npr. učenje bontona pri mizi/ na avtobusu/ v gledališču. Uporablja se ga lahko tudi pred posebnimi priložnostmi, za ponovitev osvojenega znanja o bontonu – npr. za ponovitev pravil pred vožnjo z mestnim avtobusom/ pred obiskom predstave/ ...

Knjižica je izdelana tako, da je vsaka stran v foliji, tako da lahko nanjo učenec piše z alkoholnim flomastrom in potem tudi zapisa izbriše.

Ker so učenci v tem programu pri tej starosti še precej nesamostojni in potrebujejo vodenje, sem si zamislila, da bi bil ta izdelek splošno vodilo za pridobivanje znanja s področja bontona in gostoljubja, bi se pa ga dalo prilagajati glede na skupino učencev, ki bi jih poučevala.

Zavedam se, da imajo učenci v 4. razredu različno stopnjo predznanja, različne sposobnosti in spretnosti, zato sem si zadala nalogo, da izdelam učilo, ki mi bo koristilo pri bodočem delu in bom ga lahko prilagajala (izvzela samo del knjižice, uporabila kartice za igro, po potrebi dopolnjevala,...).

Čeprav učenci v 4. razredu že poznajo male tiskane črke, sem se odločila, da bom v izdelku uporabila velike tiskane črke, da bodo ga lahko uporabljali tudi učenci, ki še malih tiskanih črk niso usvojili. Za to sem se odločila predvsem zaradi izkušnje na praksi, kjer sem imela v vsakem razredu zgolj enega ali dva učenca. To mi je dalo vedeti, da je smiselno pripraviti izdelek, ki bo uporaben tudi za igro učencev različnih starosti in predznanja.

Zato ima izdelek tudi več možnosti uporabe: uporablja se lahko individualno, ob pomoči učitelja (naloge, ki so namenjene izvajanju praktičnih dialogov, učenec opravlja z učiteljem), po končanem delu pa knjižico pospravi, da jo lahko pri individualnem delu uporablja drug učenec.

Lahko pa dobi vsak učenec v razredu svojo knjižico in učiteljica pri pouku samo vodi učence, da skupaj pridobivajo znanje.

Predstavitev vsebine, ki naj bi jo učenec usvojil

Učenec bi preko uporabe učila usvojil pomen besed bonton in olika ter preko različnih nalog, skozi katere bi ga vodila glavna oseba v delovni knjižici Tonka Bontonka, spoznal pravila lepega oz. zaželenega obnašanja v družbi.

Preko razlage in nalog v delovni knjižici, bi učenec spoznal in utrdil pravila pozdravljanja in rokovanja z drugimi ljudmi. Spoznal bi tudi splošna pravila, ki bi mu pomagala pri vzdrževanju socialnih odnosov doma in v šoli: *Ne govori grdih besed. Ne preklinjaj, ko govorijo drugi. Ne moti tistega, ki telefonira. Ne opravljaj drugih. Ne norčuj se iz drugih. Ne kaži s prstom na ljudi, o katerih govoriš.*

Učenec bi podrobneje spoznal bonton pri mizi. Preko nalog in razlage bi spoznal naslednja pravila: *Pred jedjo si umij roke in si jih obriši z brisačo. Varčuj z vodo in s papirnatimi brisačkami. Jesti začni, ko bodo vsi pri mizi. Na stolu sedi zravnano in ne polagaj komolcev na mizo medtem ko ješ. Pij takrat, ko v ustih nimaš druge hrane. Ne cmokaj in ne srebaj. Hrano zgrizi na manjše koščke in ne požiraj celih kosov hrane. Ne govori s polnimi usti. Ne liži krožnikov in skled. Ne naloži si na krožnik toliko, da ne bo ostalo zadosti za druge. Ne pljuvaj pečk iz ust. Med jedjo ne beri. Ne prenajej se, to res ni zdravo. Ne igray se s hrano. Tudi če česa ne maraš, nikoli ne smeš reči nobeni hrani »fuj«. Usta si obriši s prtičkom. Ko se naješ, ne moti ostalih, ki še jejo.*

Zraven vsakega izmed teh pravil se nahaja sličica, ki prikazuje Tonko v teh situacijah.

Učenec bi po navodilih, zapisanih v knjižici s pomočjo konkretnih pripomočkov pripravil pogrinjek, v skladu s pravili bontona. Naučil bi se tudi pravilne drže pribora.

Slika 6: Pripomočki za pripravo pogrinjka (vir: Osebni arhiv).

Preko krajših odlomkov (obnašanje otrok v različnih situacijah) bi opredelil, ali je vedenje otroka v tej situaciji ustrezno ali ne.

Učenec bi usvojil tudi izraze, ki se uporabljajo pri mizi (*»Dober tek.«/ »Hvala enako.«/»Ali mi lahko prosim podaš kruh?« /»Seveda, izvoli.«/»Hvala.« /»Prosim.«*)

Dobil bi tudi informacije o tem, katera hrana se po pravilih bontona lahko je z rokami in da v deželah Daljnega vzhoda namesto vilic uporabljajo palčke.

Tonka Bontonka bi učenca opozorila na to, da je pravila lepega vedenja treba upoštevati tudi na poti. S pomočjo Tonkinih sličic bi učenec spoznal naslednja pravila: *Med vožnjo ne kriči, to moti voznika. Če se voziš v avtomobilu, se priveži z varnostnim pasom. Ob vstopom v avtobus prisloni vozovnico k terminalu/validiraj urbano. Če vidiš, da je na avtobus vstopil starejši človek, ženska z majhnim otrokom ali poškodovana oseba, odstopi sedež. V avtobus vstopaj šele takrat, ko izstopijo vse osebe, ki ne nadaljujejo vožnje. Ne prerivaj se. V avtobusu ne jej sladoleda, saj lahko koga popacaš.*

Učenec bi na koncu spoznal še pravila lepega vedenja v gledališču. Preko Tonkinih dogodivščin bi spoznal naslednja pravila: *Med predstavo se ne pogovarjaj. Če moraš na stranišče, ko še poteka predstava, odidi zelo tiho, da nikogar ne zmotiš. Na predstavo ne smeš zamuditi.*

Na koncu bi Tonka Bontonka učencu povedala, da je prispel do konca in ga opomnila, da naj vso pridobljeno znanje uporabi na vseh svojih poteh. Opomnila bi ga še na pravila ob slovesu.

Slika 7: Zadnja stran delovne knjižice (vir: Osebni arhiv).

Potem bi učenec usvojeno znanje utrdil še preko igre s karticami.

Prepoznati bi moral vedenje, ki je na sličici prikazano, ga poimenovati in uvrstiti, ali spada med zaželeno ali med nezaželeno vedenje.

Nove ideje oz. povzemanje idej iz literature, virov

Ideja za izvedbo izdelka na temo Bonton se mi je porodila v času prakse, ko sem spoznala, da imajo učenci veliko težav z upoštevanjem bontona pri jedi. Opazila sem, da so šibki tudi v ohranjanju dobrih medsebojnih odnosov in pri vožnji z mestnim avtobusom. Ker se zavedam, da je upoštevanje osnov bontona ključno za uspešno funkcioniranje v družbi, sem se odločila, da bom dala poudarek na usvajanje temeljnih spretnosti in veščin bontona pri jedi, v šoli in doma, na avtobusu ter v gledališču.

Želela sem izdelati učilo oz. izdelek, preko katerega bodo učenci pridobivali znanje, ki bodo ga lahko uporabili v vsakodnevnem življenju. Ker sem mnenja, da so vsebine usvajanja pravil lepega vedenja premalo zastopane v učnem načrtu in je znanje, ki ga morajo pridobiti pri tej vsebini res vseživljenjsko uporabno, sem se odločila, da bo moje učilo možno uporabiti tudi samostojni uporabi (npr. izpolnjevanje delovne knjižice tudi pri podaljšanem bivanju, jutranjem varstvu – knjižica bi bila na voljo v bralnem kotičku) ali kot igra, namenjena učencem z različnim predznanjem in različnih starosti.

Veliko poudarka sem dala tudi vizualnemu izgledu izdelka, saj sem mnenja, da bo učenec lažje usvojil pravila preko dogodivščin oz. izkušenj Tonke Bontonke, ki ga kot osrednji lik vodi skozi učilo.

Za večjo osmislitev celotne ideje sem vključila nekaj praktičnih sprotnih nalog, preko katerih se bo učenec uril v upoštevanju navodil in izvajanju korakov po pravilih lepega vedenja, bi pa poudarila, da se mi zdi ključno, da se vsebina delovne knjižice v celoti »preseli« v resnično okolje, torej da se vse aktivnosti v povezavi z delovno knjižico (pozdravljanje, izrazi pri mizi, umivanje rok, priprava pogrinjka, drža pribora, obnašanje na avtobusu, pravila lepega vedenja doma in v šoli, obnašanje v gledališču) sproti v konkretnih okoliščinah izvajajo oz. se sproti opozarja na pravila, ki se jih morajo držati ter se opozarja na neželene vedenje, ki ga je potrebno korigirati.

Izdelek ima tudi veliko možnosti nadgradnje – dodamo lahko nove strani (npr. pravila lepega vedenja v knjižnici, v muzeju, v parku,...), dodamo lahko tudi nove kartice in pripravimo različne igre s pomočjo teh ilustracij.

Smiselno je izdelek oz. **nekatere strani delovne knjižice** uporabiti tudi med malico/med poukom in učence sproti opozarjati na pravila bontona.

- Dele knjižice, ki vsebujejo pravila, bi lahko izrezali in prirejali besedilo k ustrezni ilustraciji.
- Lahko bi dele knjižice s pravili izobesili na vidno mesto v jedilnici/v razredu.

Kartice, namenjene igri, bi lahko uporabili tudi v jedilnici z namenom osveščanja učencev, ki ne upoštevajo pravil bontona, da sami popravijo vedenje, ki ni ustrezno in ga brez ustnih opozoril korigirajo.

- Učenci bi lahko pod kartonček sami zapisali pravilo, ki ga kartica prikazuje.
- Lahko se pripravi tudi v obliki kartic, ki jih imajo učenci med obrokom na mizi in opazujejo ostale, ali upoštevajo pravila bontona. Če opazijo, da kateri učenec ne

upošteva pravil pri jedi, položijo kartico, ki prikazuje nezaželeno vedenje pred njega.

Navdih za to dopolnitev oz. igro sem dobila:

<https://www.youtube.com/watch?v=L7BXMTd1AI0>.

Predlogi za namensko utrjevanje znanja v konkretnih življenjskih okoliščinah:

- Obisk kulturne ustanov, gledališke predstave, operne ali druge glasbene predstave.
- Vožnja z mestnim avtobusom.
- Obisk restavracije.

Učenci bi lahko izpolnili tudi nalogo, ki se nahaja v prilogi delovnega zvezka, nalogo pa bi lahko priredili tako, da bi učenci izrezali prostorčke z napisi in vse ilustracije, potem bi pa najprej uskladili ilustracije z napisi, nato pa bi jih zložili v ustrezni vrstni red tako, kot si sledijo.

Slika 7 : Priložena igra - ideja povzeta iz delovnega zvezka (vir: osebni arhiv)

Viri in literatura

- Ahačič, U., Berce, N., Pečnikar, K. (2008). *Z Borom se nauči lepega vedenja! : predvsem pa ne oponašaj Brina!* Tržič: Avrora.
- Belineau, N., Beaumont, E., Toman I. (2010). *Lepo vedenje*. Ljubljana: Oka, otroška knjiga.
- D. Š. Pavlinec, H. Jeršan Kojek (2012). *To je moja družba. Delovni zvezek za družboslovje za 4. razred osnovne šole. Prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom*. Ljubljana: ZRSŠ.
- D. Š. Pavlinec, H. Jeršan Kojek (2012). *To je moja družba. Učbenik za družboslovje za 4. razred osnovne šole. Prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom*. Ljubljana: ZRSŠ.
- Krzyzanek, J., Cerk Dečman, L. (2005). *Bonton za otroke: vesel in zabaven*. Ljubljana: Koleda.
- Muha, V. (2012). *Lepo vedenje za mizo*. Ljubljana: A-knjiga pri A-soft, d.o.o.
- Učni načrt za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za predmet družboslovje. (b. d.). Pridobljeno s:
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/ucni_nacrti/pp_nis_druzboslovje_2_triada.pdf
- Učni načrt za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za predmet slovenščina. (b. d.). Pridobljeno s:
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/ucni_nacrti/pp_nis_slovenscina.pdf
- Učni načrt za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za predmet gospodinjstvo. (b. d.). Pridobljeno s:
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/ucni_nacrti/pp_nis_gospodinjstvo.pdf

Viri slikovnega gradiva:

- GLEDALIŠČE. Pridobljeno s: https://listimg.pinclipart.com/picdir/s/23-231917_theater-scribblenauts-movie-theater-clipart.png (18.5.2019)
- JEDILNE PALIČICE. Pridobljeno s: <http://sushispotting.si/wp-content/uploads/sushi-palcke-chopsticks.jpg> (18.5.2019)
- KRIŽCI IN KLJUKICE. Pridobljeno s: <https://dumielauxepices.net/sites/default/files/right-clipart-right-answer-741879-9202898.jpg> (18.5.2019)
- NALOGA. Pridobljeno s: <http://2.bp.blogspot.com/-C7CzhJGr-JE/T21oWggMq-/AAAAAAAAAHA/TnmdpdUr7GM/s1600/antes+entrevista.gif> (18.5.2019)
- PRAVILA PRI JEDI. Pridobljeno s: <https://www.twinkl.co.uk/resource/t-c-310-table-manners-rules-display-posters> (18.5.2019)
- TESTENINE 1. Pridobljeno s:
<https://www.theglobeandmail.com/resizer/eP90xKKDnmgLpiKFgiPMpm8eeHQ=/150>

[0x0/filters:quality\(80\)/arc-anglerfish-tgam-prodtgam.s3.amazonaws.com/public/2YCJJYGMNZA ZHF5TZYL G5XVDI](https://prodgam.s3.amazonaws.com/public/2YCJJYGMNZA ZHF5TZYL G5XVDI)(18.5.2019)
TESTENINE 2. <https://www.colourbox.com/preview/4287581-spaghetti-bolognese-with-fork.jpg> (18.5.2019)
UMIVANJE ROK. <http://med.over.net/wp-content/uploads/2016/05/slika-%C4%8Disteroke.jpg> (18.5.2019)

Vse ostale fotografije in ilustracije uporabljene v delovni knjižici so pridobljene iz spodaj navedenih knjig ali iz osebnega arhiva.

Belineau, N., Beaumont, E., Toman I. (2010). *Lepo vedenje*. Ljubljana: Oka, otroška knjiga. Slikovno gradivo, ki sem ga pridobila iz te knjige, je ilustrirala Sylvie Michelet.

Krzyzanek, J., Cerk Dečman, L. (2005). *Bonton za otroke: vesel in zabaven*. Ljubljana: Koleda. Slikovno gradivo, ki sem ga izvzela iz te knjige, je ilustrirala Teresa Zalewska-Hoya.

Ilustracije sem iz knjig pridobila tako, da sem jih s kamero poslikala, potem pa sem sama odstranjevala ozadje slikam, jih obrezovala in jih preurejala.

- *Slika 1: Učni pripomoček za usvajanje pravil lepega vedenja v družbi: TONKA BONTONKA NA POTI OLIKE (vir: Osebni arhiv).*
- *Slika 2: Navodila za delo, vsebina škatle (vir: Osebni arhiv).*
- *Slika 3: Delovna knjižica (vir: Osebni arhiv).*
- *Slika 4: Igra s priloženimi navodili in kuverta z rešitvami (vir: Osebni arhiv).*
- *Slika 5: Pripomočki za pripravo pogrinjka (vir: Osebni arhiv).*
- *Slika 6: Zadnja stran delovne knjižice (vir: Osebni arhiv).*
- *Slika 7 : Priložena igra - ideja povzeta iz delovnega zvezka (vir: Osebni arhiv).*

OD MALEGA ŽELVAKA DO OLIKANEGA JUNAKA
Učni pripomoček za spoznavanje bontona

Razred OŠ s PP z NIS: 4. razred
Vodilni predmet: Družboslovje

Avtorici:
Samanta Jerman
Nina Maslo Plečnik

e-mail:
samanta.jerman@gmail.com
ninii.nina@gmail.com

Mentorica: Mojca Vrhovski M.

Uvod

“Od malega želvaka do olikanega junaka” je didaktično učilo, katerega glavni namen je, da se učenci seznanijo s pravili lepega obnašanja - bontonom. To temo sva si izbrali, ker je izredno pomembna in velikokrat v šolah premalo poudarjena. Bonton zajema pravila spodobnega vedenja v družbi, katera bi moral poznati prav vsak, če želi postati olikan član družbe. Veliko pravil vedenja se človek nauči že tekom odraščanja od družine in staršev, mnogo otrok pa je zaradi slabih življenjskih pogojev žal prikrajšano za te osnove bontona.

Učilo je namenjeno predvsem učencem 4. razreda Osnovne šole s prilagojenim programom in nižjim izobrazbenim standardom. Učilo je zasnovano tako, da se uporaba le-tega lahko izvede na treh različnih nivojih oz. stopnjah težavnosti. Učenec se lahko pri uporabi pripomočka sam odloči, na kateri stopnji zahtevnosti bo slednjega uporabil. Pri prvem zahtevnostnem nivoju učenec prebere vprašanje, oziroma situacijo zapisano na kartici, ter izmed treh podanih odgovorov, izbere istega, ki je v skladu z bontonom. Pri višjem zahtevnostnem nivoju vprašanje na kartici prebere sošolec, učenec, ki je na vrsti, pa mora sam podati pravilen odgovor glede na vprašanje oz. dano situacijo, zapisano na kartončku. Na najvišjem zahtevnostnem nivoju poteka uporaba učila podobno, kot pri predhodni stopnji, vendar mora tu učenec svoj odgovor tudi razložiti.

Sestavila sva učilo, ki zahteva tudi spretnosti drugih šolskih predmetov, predvsem matematike in slovenščine, saj mora učenec navodila ter podane odgovore prebrati, razumeti prebrano, znati mora šteti naprej in nazaj do deset ter se premakniti za ustrezno število polj naprej ali nazaj po igralni plošči. Učenec naj bi se preko zabavne družabne igre naučil pravila bontona in si jih zaradi konkretnih primerov in nenavadnih odgovorov, še bolje zapomnil.

Predstavitev izdelka

Slika 1: Didaktično učilo "Od malega želvaka do olikanega junaka"

S pomočjo učila si bo učenec pridobil, razširil in utrdil znanje o bontonu. Znanje o lepem vedenju si bo pridobil na štirih različnih področjih, in sicer:

- pravila lepega obnašanja za mizo,
- pravila lepega obnašanja v šoli,
- pravila lepega obnašanja v gledališču/javnih ustanovah
- ter pravila lepega obnašanja v socialnih okoliščinah.

Izdelek in učni načrt

Izdelek je zasnovan na osnovi učnega načrta za četrti razred Osnovne šole s prilagojenim programom in nižjim izobrazbenim standardom.

Program, vodilni predmet in razred

Osnovna šola s prilagojenim izobraževalnim programom in nižjim izobrazbenim standardom

Družboslovje

4. razred

Učna vsebina

Učna tema: Bonton

Učna enota: Bonton v šoli, gledališču, družbi ter bonton za mizo.

Cilji in standardi znanja

1. Splošni cilji

- Spoznavanje pomena bontona in gostoljubnosti v družini, razredu

2. Operativni cilj:

- Učenec pravilno prebere nalogo oz. vprašanje na kartici*
- Učenec s pomočjo učila uporabi bonton v danih situacijah
- Učenec med različnimi odgovori izbere najustrežnejšega*
- Učenec pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje*
- Učenec s svojimi besedami opiše ustrezno vedenje v določeni situaciji*

3. Standardi znanja

Minimalni standard

- Učenec s pomočjo učila prepozna in izbere primerno vedenje v skladu z bantomom v šoli.*
- Učenec s pomočjo učila prepozna in izbere primerno vedenje v skladu z bantomom v gledališču in drugih javnih ustanovah.*
- Učenec s pomočjo učila prepozna in izbere primerno vedenje v skladu z bantomom za mizo.*
- Učenec s pomočjo učila prepozna in izbere primerno vedenje v skladu z bantomom v družbi ter v socialnih interakcijah.*

Temeljni standard

- Učenec zna uporabiti banton.
- Učenec navede ustrezne rešitve in ravnanja v skladu z bantomom v šoli na konkretne dane situacije.*
- Učenec navede ustrezne rešitve in ravnanja v skladu z bantomom v gledališču in drugih javnih ustanovah na konkretne dane situacije.*
- Učenec navede ustrezne rešitve in ravnanja v skladu z bantomom za mizo na konkretne dane situacije.*
- Učenec navede ustrezne rešitve in ravnanja v skladu z bantomom v družbi ter v socialnih interakcijah na konkretne dane situacije.*

Zahtevnejši standard

- Učenec navede in razloži ustrezne rešitve in ravnanja v skladu z bantomom v šoli na konkretne dane situacije.*
- Učenec navede in razloži ustrezne rešitve in ravnanja v skladu z bantomom v gledališču in drugih javnih ustanovah na konkretne dane situacije.*
- Učenec navede in razloži ustrezne rešitve in ravnanja v skladu z bantomom za mizo na konkretne dane situacije.*
- Učenec navede in razloži ustrezne rešitve in ravnanja v skladu z bantomom v družbi ter v socialnih interakcijah na konkretne dane situacije.*

- Učenec ustrezno namesti pribor, glede na zahtevano situacija (zadovoljstvo in nezadovoljstvo s hrano).*

*predstavlja cilje in standarde znanja, ki sva jih zapisali sami

Medpredmetne povezave

Učilo zajema medpredmetne povezave predvsem za predmeta Slovenščina in Matematika. Cilji medpredmetnih povezav so vzeti iz učnih načrtov za četrti razred in iz učnih načrtov za nižje razrede, saj se predpostavlja, da imajo učenci v četrtem razredu to znanje že usvojeno.

- slovenščina:
  - Učenec tekoče in pravilno glasno bere kratka tiskana besedila.
  - Učenec pozna spoštljive odgovore oseb (gospod/gospa) in v pogovorih uporablja ustrezne odgovore.
  - Učenec izvede vikanje in tikanje ter našteje okoliščine za tikanje oziroma vikanje.
  - Učenec izvede ustrezen pozdrav glede na naslovnika (dober dan, dober večer, zdravo, živijo, ...).
- matematika:
  - Učenec šteje od 1 do 10 naprej in nazaj.
  - Učenec primerja med seboj dve števili po velikosti.

Izdelek in potrebne zmožnosti (spretnosti in veščine)

POTREBNE SPOSOBNOSTI	UTEMELJITEV
Komunikacijske sposobnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Zmožnost branja (tekoče branje navodil, sledenje navodilom ter razumevanje navodil) - Zmožnost govora (glasno odgovarjanje na vprašanje, glasno branje) - Zmožnost poslušanja (poslušanje prebranih vprašanj in odgovorov)
Vizualne in opazovalne spretnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Zmožnost natančnega opazovanja slik na navodilih - Zmožnost opazovanja podanih odgovorov na vprašanja - Zmožnost zaznavanja barv (zaznavanje različnih barvnih polj in kartic, zaznavanje različnih simbolov na igralnih poljih)
Imaginativne (predstavne) spretnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Zmožnost prenesti usvojeno znanje o bontonu na nove življenjske situacije
Učne in organizacijske spretnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Zmožnost sklepanja - Zmožnost interpretacije informacij
Spretnosti reševanja problemov in ustvarjalne spretnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Zmožnost izbrati ustrezno ravnanje v dani problemski situaciji
Številčne spretnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Zmožnost uporabe številčnih odnosov (premikanje igralnih figuric za določeno število, prikazano na kocki, po igralni plošči)
Telesne in praktične spretnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Zmožnost učinkovitega ravnanja z materialom (rokovanje z izdelkom, figurami,...) - Zmožnost izvajanja koordiniranih telesnih gibov
Socialne spretnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Zmožnost sodelovanja v skupini in upoštevanje navodil ter pravil

Tabela 1: Sposobnosti, spretnosti in veščine

Opis izdelka in načina uporabe

Izdelek je v osnovi narejen za delo v skupini, saj je igra primerna za 2 – 4 igralce, najnižji nivo pa je primeren tudi za učenčevu samostojno delo, vendar se je igro bolj zabavno igrati v skupini kot pa, če jo igraš sam. Za začetek se učenec spozna z materialom in uvodnim nagovorom glavnega junaka te didaktične igre, želvkom Trdonjo. Napisana navodila ga vodijo skozi celoten potek rokovanja z učilom.

Set didaktičnega učila poleg uvodnega nagovora zajema:

- igralno ploščo,
- kartice sedmih različnih barv,
- igralne figurice,
- kocko,
- tri različna navodila glede na nivo, ki si ga učenec izbere,
- legendo, ki prikazuje področje bontona, ki ga kartice posamezne barve pokrivajo,
- plastični krožnik, nož in vilice ter
- seznam možnih odgovorov in pojasnitev.

Izdelek bova predstavili skozi faze rokovanja z njim in preko poteka dela.

Slika 2: Didaktično učilo: igralna plošča

Slika 3: Didaktično učilo: kartice

Potek dela:

1. Seznanjanje z učilom

a. Branje navodil

Učenec predse najprej dobi uvodni nagovor želvaka Trdonje, glavnega junaka tega didaktičnega učila, ki učence pozdravi in jih seznani s temo igre – bontonom. Uvodni nagovor in nadaljnja navodila so oblikovana kar se da preprosto, da bi učencem omogočila samostojno rokovanje z učilom, želvak Trdonja pa poskrbi, da ima igra rdečo nit in da učenci ostanejo skozi celotno igro motivirani.

Poleg uvodnega nagovora se nahaja še obrazložitev posameznih nivojev, ki jih didaktično učilo vsebuje in informacije o zahtevnosti posameznega nivoja ter nasveti za pomoč pri izbiri nivoja. Priporočljivo je, da učenci najprej začnejo z najlažjim nivojem, naslednjič ko se bodo igro igrali nadaljujejo z osnovnim in se, ko igro že dobro poznajo, lotijo še zahtevnejšega nivoja. Igra je sestavljena tako, da trije nivoji niso neposredno povezani, temveč vsak nivo

tvori zaključeno celoto. Učitelj, oziroma učenec sam lahko presodi, kakšno je njegovo poznavanje bontona in kateri nivo je najbolj primeren zanj.

b. Priprava vseh materialov

Učenec po izbiri želenega nivoja, poišče navodila, označena z ustreznim številom zvezdic in ustreznim naslovom (najlažji, osnovni ali pa zahtevnejši nivo). Pred začetkom igre mora učenec preveriti, če ima pripravljeno vse, kar bo za igro potreboval. Učenec torej ob upoštevanju navodil pripravi in spozna vse pripomočke, ki so potrebni za uspešno delo na posameznem nivoju. Navodila učenca postopoma usmerjajo in vodijo k uporabi didaktičnega učila.

Najprej morajo učenci razgrnit igralno ploščo in priložene kartice zložiti po barvah ter jih postaviti na kupčke okoli igralne plošče. Vsaka barva predstavlja določeno področje bontona, ki je zastopana v dotičnih karticah. Učenci nato igralne figurice postavijo na polje, označeno START in z igro začne tisti igralec, ki vrže največje število pik. Igra se igra v nasprotni smeri urinega kazalca, kar je prikazano tudi s pomočjo slikovnega gradiva, ki je učencem v oporo pri lažjem razumevanju navodil.

c. Igra se začne

Prvi igralec vrže kocko in se premakne za toliko polj naprej, kot je pik na kocki. Ko pride na določeno polje, odvisno od nivoja, ki si ga je izbral, ali sam izvleče kartico, enake barve kot polje na katerem je pristal, ali pa to stori njegov soigralec. Naslednja naloga učenca je, da v legendi preveri, na katero temo bo odgovarjal.

Slika 4: Didaktično učilo: legenda kartic

Najlažji nivo

Pri najlažjem nivoju učenec sam izvleče kartico, jo obrne in prebere. Izmed treh ponujenih odgovorov izbere tistega, za katerega meni, da prikazuje lepo obnašanje. Na karticah je poskrbljeno tudi za samopreverjanje. Učenec namreč privzdigne listek z izbranim odgovorom in preveri, če je njegov odgovor pravilen. Pravilni odgovori so označeni s kljukico, napačni pa z križcem. Kartico učenec nato vrne na dno kupa kartic iste barve in se odvisno od njegovega odgovora premika po igralni plošči. Če je učenec pravilno odgovoril na vprašanje, ostane na trenutni poziciji, če pa je na vprašanje odgovoril napačno, se mora z igralno figurico vrniti na polje, na katerem je bil pred metom. Zmaga tisti, ki pride prvi na cilj.

Osnovni nivo

Pri osnovnem nivoju učencu kartico izvleče njegov desni sosed in mu na glas prebere samo prvi del besedila – določeno situacijo. Učenec mora nato sam odgovoriti na zastavljeno vprašanje in se odločiti, kako bi v dani situaciji ravnal v skladu s pravili lepega obnašanja. Ostali učenci se s pomočjo pravilno podanega odgovora na kartici in na podlagi zapisanih odgovorov na seznamu možnih odgovorov in pojasnitev odločijo, če je njegov odgovor pravilen ali ne. Če so v dilemi in ne vedo, če je odgovor pravilen ali ne, lahko za pomoč prosijo učitelja. Pri določenih karticah, je od učenca zahtevano, da postavijo priložen pribor v zahtevano pozicijo (izražanje zadovoljstva/nezadovoljstva s hrano), na kar navodila učenca že vnaprej opozorijo. Kartico učenec nato vrne na dno kupa kartic iste barve in se odvisno od njegovega odgovora premika po igralni plošči. Če je učenec pravilno odgovoril na vprašanje, ostane na trenutni poziciji, če pa je na vprašanje odgovoril napačno, se mora z igralno figurico vrniti na polje, na katerem je bil pred metom. Zmaga tisti, ki pride prvi na cilj.

Zahtevnejši nivo

Navodila za zahtevnejši nivo so skoraj enaka kot navodila za predhodnji nivo, le da mora tokrat učenec poleg samostojnega odgovora na dano situacijo, svoj odgovor še pojasniti. Učenci se zopet na podlagi seznama možnih odgovorov in pojasnitev odločijo, če je njegov odgovor pravilen in če ga je podkrepil z ustrezno razlago. Če v njegov odgovor ali razlago niso prepričani, lahko za pomoč prosijo učitelja. Kartico učenec nato vrne na dno kupa kartic iste barve in se odvisno od njegovega odgovora premika po igralni plošči. Če je učenec pravilno odgovoril na vprašanje, ostane na trenutni poziciji, če pa je na vprašanje odgovoril napačno, se mora z igralno figurico vrniti na polje, na katerem je bil pred metom. Zmaga tisti, ki pride prvi na cilj.

Predstavitev vsebine, ki naj bi jo učenec osvojil

Didaktično učilo je namenjeno pridobivanju, nadgrajevanju in utrjevanju znanja o pravilih lepega vedenja - bontonu. Poleg osnovnih oblik ustreznega obnašanja na različnih področjih – v šoli, za mizo, v gledališču in drugih javnih ustanovah ter v družbi, izdelek zajema tudi različne zanimivosti s področja bontona in njegovo zgodovinsko ozadje, s pomočjo vsega naštetega pa učenci poglobijo svoje znanje. Učenci se seznanijo z bantom na štirih področjih, in sicer banton v šoli, za mizo, v gledališču in drugih javnih ustanovah ter banton v družbi. Učenec naj bi na podlagi pripomočka spoznal različne načine ustreznega vedenja v določenih življenjskih situacijah, ter to znanje generalizirati v nove okoliščine.

Nove ideje

Glede na to, da se učenci v Osnovni šoli z nižjim izobrazbenim standardom, srečujejo z usvajanjem znanj o bontonu v 4. razredu, sva želeli, da bi didaktično učilo temeljijo predvsem na učenju, ki poteka na zabaven način, hkrati pa učencem nudi možnost seznanitve o uporabi bontona v različnih življenjskih situacijah, ter pripomore, da učenci spoznajo uporabnost znanja o bontonu ter znanje generalizirajo na različne življenjske vidike.

Izdelek je avtorsko delo, pri izdelavi pa sva si pomagali z literaturo na temo ustreznih pravil lepega obnašanja - bontona, ter izbrale tista, ki so najpogosteje uporabljena v vsakdanjem življenju in hkrati primerna za starost učencev ter v skladu z učnim načrtom. Izbrana pravila lepega obnašanja sva nato razdelili v pet različnih kategorij – bonton v šoli, bonton za mizo, bonton v gledališču in ostalih javnih ustanovah ter bonton v družbi. Pravila lepega vedenja sva zapisali na kartice v obliki konkretnih življenjskih situacij, ter slednjim pripisale 3 možne odgovore. Ker sva želeli, da bi bili učenci pri igranju igre čim bolj samostojni, sva poskrbeli tudi za samopreverjanje in odgovore podkrepili s kljukicami in križci, kateri prikazujejo pravilnost/nepравilnost odgovora. Igro je mogoče prilagajati tako vsebinsko, saj je možno dodajati in odzemanj kartice, kot tudi zahtevnostno, saj so v igri trije različni težavnostni nivoji, kartice pa lahko tudi nadgradimo, odstranimo možne odgovore,... Igro lahko prilagajamo tudi tako, da učenci igro igrajo vsak zase, lahko jo igrajo v skupinah in napisane situacije tudi odigrajo ter s tem še povečamo njihovo zapomnitev, saj kot vemo, konkretna izvedba znatno pripomore k zapomnitvi obravnavane snovi.

S stopnjevanjem težavnosti igre, od identificiranja pravilnega odgovora izmed treh že zapisanih, do naštevanja možnih odzivov na konkretno situacijo in pojasnitev, zakaj je dotično ravnanje ustrezno ali neustrezno, sva želeli doseči, da učenci svoje znanje poglobijo, ter ga znajo uporabiti v različnih situacijah ter dosežejo in si pridobijo uporabno znanje, ki je še posebej pri učencih nižjega izobrazbenega znanja, še kako pomembno.

Poskušali sva narediti didaktično učilo, ki je enostavno za uporabo in da so njegova navodila konkretna, jasna in enoznačna. Pazili sva na postopnost podajanja navodil in le-te še dodatno podkrepile s slikovnim gradivom, ki služi za lažje razumevanje napisanega. Menim, da sva na zabaven način predstavili pomembno temo, kot je bonton. S pomočjo želvaka Trdonje, zapisanih zabavnih in konkretnih življenjskih situacij, s kaznimi in nagradami ter zabavnimi dejstvi in zgodovino bontona sva poskrbeli za motivacijo učencev pri igranju didaktične igrice. Igrico sva poskušali narediti tudi vizualno čim bolj privlačno in jo opremili z slikami želvaka Trdonje in različnimi barvnimi motivi ter hkrati pazili na poučnost same igrice in samopreverjanje ter čim večjo samostojnost učencev.

Največ težav nama je povzročala lista možnih odgovorov, saj nikoli ne moreš naštetih vseh pravilnih odgovorov in predvideti, kaj vse bodo učenci na posamezno vprašanje odgovorili, kar tudi zmanjša možnost samopreverjanja pri učencih. Hkrati sva mnenja, da učenci po nekajkratni uporabi didaktičnega pripomočka svoje znanje bontona poglobijo do te mere, da znajo samostojno in s pomočjo seznama možnih odgovorov in pojasnitev preceniti, če je določeno obnašanje sprejemljivo ali ne.

Igro je seveda mogoče še nadgraditi in razširiti, vendar sva z opravljenim delom in najinim izdelkom zadovoljni.

VIRI IN LITERATURA

- 30 pravil bontona*. (2016). Pridobljeno s <https://www.planet-lepote.com/30-pravil-bontona-ki-bi-jih-moral-poznati-in-upostevati-vsakdo>
- Bonton v gledališču*. (2013). Pridobljeno s <https://otroski.rtv slo.si/infodrom/prispevek/2167>
- Bonton za mizo*. (b.d.). Pridobljeno s <http://marmelina.si/praznovanja/vsakdanja/bonton-za-mizo>
- Olika kot se šika*. (2003). Pridobljeno s <https://www.cosmopolitan.si/samo-zate/cosmo-za-mizo-olika-kot-se-sika/>
- Pozdravljanje in rokovanje*. (b.d.). Pridobljeno s <https://www.pravljicna.si/pozdravljanje-in-rokovanje>
- Pozdravljanje*. (b.d.). Pridobljeno s <http://www.portalosv.si/funkcionalna-pismenost/medosebno-sporazumevanje/pozdravljanje/>
- Pravila lepega vedenja in bonton v šoli*. (b.d.). Pridobljeno s <http://www.os-kidricevo.si/pravila-lepega-vedenja-in-bonton-v-soli/>
- The amazing origins of 15 Etiquette rules*. (b.d.). Pridobljeno s <http://mentalfloss.com/article/59909/amazing-origins-15-etiquette-rules>
- Učni načrt za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za matematiko. (2003). Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/ucni_nacrti/pp_nis_slovenscina.pdf
- Učni načrt za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za slovenščino. (2003). Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/ucni_nacrti/pp_nis_slovenscina.pdf
- Učni načrt za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za družboslovje v drugem triletju. (b.d.). Pridobljeno s http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/ucni_nacrti/pp_nis_druzboslovje_2_triada.pdf
- Zakaj rečemo na zdravje?* (2011). Pridobljeno s <https://www.slovenskenovice.si/lifestyle/zdravje/zakaj-recemo-na-zdravje>
- Wolff, I. (1993). *Sodobni evropski bonton*. Ljubljana: DZS.

Viri slik

- Gospod Trdonja*. (18.5.2019). Pridobljeno s <http://www.weather-mikimuster.com/es/vremenska-aplikacija-z-liko-mikija-mustra/karakteriji/>
- Otrok Trdonja*. (18.5.2019). Pridobljeno s <http://www.weather-mikimuster.com/es/weather-forecast/>
- Prestrašeni Trdonja*. (18.5.2019). Pridobljeno s <https://www.muster.si/junaki/trdonja/>
- Slika na navodilih: *Trdonja Pastirček*. (18.5.2019). Pridobljeno s <https://www.facebook.com/24712148323/photos/a.24713068323/10153740881463324/?type=3&theater>

POKLICI

Koga lahko vse obiskujemo v enem dnevu?

Razred OŠ PP z NIS: 5. razred
Vodilni predmet: družboslovje

Avtorica:
Emina Begić

E-mail:
emina.begic1@hotmail.com

Mentorica: Mojca Vrhovski M.

Uvod

Poklic je vrsta dela, katerega smo si samo izbrali v življenju. Poklic sestavlja niz dejavnosti in dolžnosti, ki so medsebojno podobni. Vedeti moramo, da so poklici živi. Novi poklici se rojevajo, sedanji se spreminjajo in stari umirajo.

Z svojim izdelkom sem hotela otrokom predstaviti na zanimiv in zabaven način, kakšne vrste poklicev obstajajo.

Učenca na poti pridobivanja znanja spremlja fant Janez. Janez potuje v enem dnevu do različnih poklicev. Janez bo omogočil učencem, da s pomočjo njega pridobivajo novo znanje in preizkušajo različne pripomočke ter rešujejo različne naloge.

Izdelek je možno uporabiti kot učilo pri usvajanju nove učne snovi, pri utrjevanju in ponavljanju znanj. Namenjen je predvsem učenju in igri.

Izdelek zajema vsebine iz Učnega načrta za družboslovje za 3. razred Prilagojenega izobraževalnega programa z nižjim izobrazbenim standardom. Primarno je namenjen pridobivanju nove učne snovi na vsebino Poklici, lahko se pa uporablja tudi v ostalih razredih, z določenimi prilagoditvami.

Cilji, ki sem jih zastavila na začetku izdelave:

- Oblikovati izdelek, ki bi ga lahko učitelj uporabljal pri svojem delu;
- Oblikovati izdelek, ki bo učencu zanimiv;
- Oblikovati izdelek, s pomočjo katerega bo učenec ponovil svoje znanje ter usvojil novo;
- Oblikovati izdelek, v katerem učenec sam rešuje naloge, brez pomoči učitelja;
- Oblikovati izdelek, v skladu s Učnim načrtom in sposobnostmi učenca za 3.razred.

Predstavitev izdelka

Slika 1: Škatla z vsemi pripomočki

Slika 2: Delovna knjižica

Izdelek in učni načrt

Program, vodilni predmet in razred

Program: Osnovna šola s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom

Vodilni predmet in razred: Družboslovje, 3. razred

Učna vsebina

Učni sklop: Kdo smo in kaj delamo, Jaz in zdravje (iz UN)

Učne vsebine: Delo, poklici; Ohranjanje zdravja (vrste poklicev, *naloge določenih poklicev, *uporaba pripomočkov)

Opomba: zaradi tematike zajela sem še ostale sklope. Zaradi konkretnih materialov (termometer, tlakomer) sem želela, da učencem približam opis dela določenega poklica.

Cilji in standardi znanja

1. Splošni cilji (iz un)

Standarde znanja, ki so označeni z * , sem dodala sama.

Učenec:

- *Ve, da obstaja več različnih poklicev;
- *Razlikujejo poklice;
- *Se seznani z uporabo termometra;
- *Se seznani z uporabo tlakomera.
- Razlikuje med obvezimi in prostočasnimi dejavnostmi.
- Spozna, da različno zdrava hrana, telesna aktivnost in počitek pomagajo ohraniti zdravje.
- Ve, da z umivanjem rok in zob zmanjšujemo možnost okužbe.

2. Operativni cilji

Učenec:

- Učenec našteje prevozna sredstva s katerimi lahko pridemo do bolnišnice;
- Učenec zapiše odgovor na vprašanje »zakaj gremo v bolnišnico?«;
- Učenec pove koga najprej srečamo v bolnišnici;
- Učenec izmeri in zapiše svojo telesno temperaturo;
- Učenec izmeri svoj krvni tlak;
- Učenec napiše pismo;
- Učenec napiše kaj vse policisti potrebujejo za svoje delo;
- Učenec zapiše vse osebe/poklice, ki jih je na poti srečal Janez;

3. Standardi znanja

Standardi znanja, ki so označeni z *, sem dodala sama.

Minimalni standardi:

Učenec:

- Našteje poklice v svojem najbližjem kraju;*
- Razlikuje poklice po opisu dela.*
- Ve, da vsi nekaj delamo.

Temeljni standardi:

Učenec:

- Ve, opis dela določenega poklica;*
- Ve, zakaj se uporablja določeni pripomoček.*

Zahtevnejši standardi:

Učenec:

- Ve, uporablja termometer;*
- Ve, da uporablja tlakomer;*
- Zna sestaviti krajše besedilo (pismo) svojemu prijatelju.*

Medpredmetne povezave

- Matematika:

Učenec:

- zna brati in zapisovati števila od 1 do 100;
- zna izmerjeno količino zapisati z merskim številom in tudi že z decimalnim številom;
- zna pridobiti podatke z merskih naprav.

- Športna vzgoja:

Učenec:

- oblikuje pravilno držo z izbranimi nalogami;
- razvija gibalne sposobnosti (koordinacija gibanja, moč, hitrost, gibljivost, ravnotežje, natančnost) z izbranimi nalogami.

- Slovenščina:
- Učenec:
  - Izboljšuje natančnost, hitrost, tekočnost in estetskost pisave.
  - Tiho in glasno bere manj zahtevna poljudnoznanstvena besedila, povezana s temami drugih predmetnih področij (npr. opis rastline/ predmeta/ osebe/ poklica, navodilo za delo/ igro).

Izdelek in potrebne zmožnosti (spretnosti in veščine)

Komunikacijske spretnosti:

- Dekodiranje in bralno razumevanje navodil in vsebine zapisane v delovni knjižici;
- Veščina pisnega izražanja;
- Sposobnosti besednega izražanja;
- Učinkovit prenos misli v besede;
- Zmožnost oblikovanja preprostih in smiselnih odgovorov na zastavljena vprašanja.

Vizualne in opazovalne spretnosti:

- Zmožnosti opazovanja slikovnega gradiva;
- Zmožnosti razlaganja opazovanega.

Učne in organizacijske spretnosti:

- Presojanje in interpretacija podatkov;
- Zmožnost izvajanje sklepov.

Spretnosti reševanje problemov in ustvarjalne spretnosti:

- Zapisovanje rezultatov opazovanja.

Številčne spretnosti:

- Zmožnost ocenjevanja in merjenja;
- Zmožnost razumevanja in uporabe številčnih odnosov.

Telesne in praktične spretnosti:

- Zmožnost izvajanja ročnih spretnosti;
- Zmožnost pravilne uporabe orodji;
- Zmožnost koordinacije oko-roka;
- Zmožnost previdnega rokovanja z orodji;
- Zmožnost koordiniranih telesnih gibov.

Konceptualne spretnosti:

- Zmožnost zadrževanja pozornosti, koncentracije in vztrajnosti v povezavi z dokončevanjem nalog;
- Zmožnost razumevanja pomembnosti upoštevanja vrstnega reda pri posameznik aktivnosti.

Opis izdelka in načina uporabe

Izdelek je sestavljen iz:

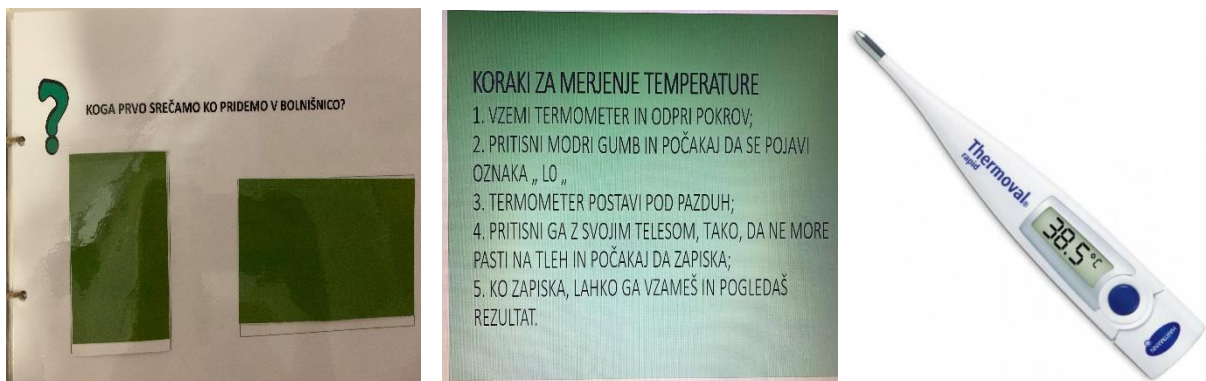
- Splošnih navodil,
- Delovne knjižice,
- Pripomočkov za merjenje telesne temperature in krvnega tlaku,
- Navodila za merjenje telesne temperature in krvnega tlaku.

Izdelek je namenjen individualni obliki dela. Skozi delovno knjižico učenca spremlja fant Janez. Preden učenec začne reševati naloge, naj se učitelj pogovori z učencem. Skupaj preberejo navodila, kako bi učenec reševal naloge, naj bo čim bolj samostojen. Na pokrovu škatle pišejo navodila za nadaljno delo. Učitelj skupaj z učencem pogleda, če je v škatli vsa potrebna oprema (splošna navodila, delovna knjižica, flomaster, navodila za uporabo termometra, termometer, navodila za uporabo tlakomera ter tlakomer).

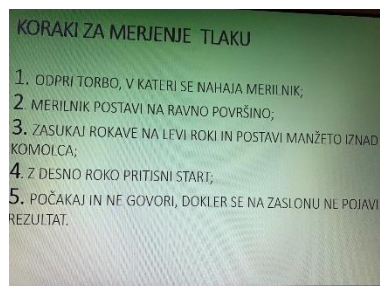
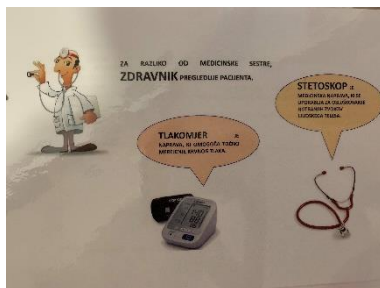

Slika 3: Navodila za uporabo

V delovni knjižici »Janezov dan« se nahajajo različne dejavnosti. Fant Janez najprej spremlja učenca v bolnišnico. V bolnišnici srečata medicinsko sestro, ki opravlja različne dejavnosti v okviru svojega poklica. Nudi pomoč, skrbi za materiale, opremo ter higieno. Učenca tukaj čaka prva naloga, da izmeri telesno temperaturo. Pomaga si z navodili iz škatle.

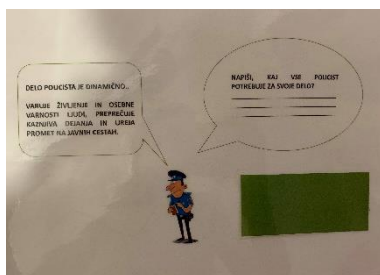
Poleg medicinske sestre v bolnišnici je zdravnik. Zdravnik, ki izvaja različne dejavnosti v okviru svojega poklica. Fant Janez spremlja učenca na merjenje krvnega tlaku. Po izmerjenemu krvnem tlaku, dobljen rezultat mora napisati na ustrezno črko.

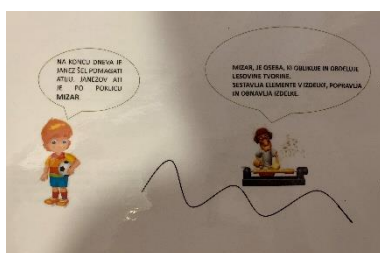
Po obisku bolnišnice, sledi pisanje pisma prijatelju. Učenec mora napisati krajše besedilo svojemu prijatelju.

Na poti proti domov, srečata policista. Otroka tukaj čaka naslednja naloga. Učenec se mora spomniti, kaj vse policist potrebuje za svoje delo.

Na koncu dneva fant Janez spremlja učenca k njegovemu očetu. Janez seznani učenca, kaj je njegov oče po poklici.

Da bi bili prepričani, če je učenec bil pozoren v času druženja z Janezom, učenca čaka naloga, da napiše, koga je vse obiskal/ srečal. Učenca na koncu čakajo kartice v kuverti, za preverjanje znanju.

Predstavitev vsebine, ki naj bi jo učenec usvojil

S pomočjo izdelka sem želela na zabaven način in z uporabo pripomočkov približati določene poklice, katere učenec srečuje v svojem bližjem okolju.

Hotela sem, da učenca seznanim o različnih prevoznih sredstvih, s katerim se lahko vozimo od točke A do točke B kot je avto, taxi ter avtobus. Učenec pridobi znanje o različnih ustanovah ter poklicev kot je npr. bolnišnica. Bolnišnica je ustanova, v katerih dela medicinska sestra ter zdravnik.

Delo medicinske sestre zajema: delo v ambulanti, na oddelku bolnišnice ter v pisarni. V ambulanti ali na oddelku sprejema in naroča paciente in sodeluje v zdravstveno negovalni skupini. Naloga medicinske sestre je tudi, da skrbi za materiale, opremo, pacientov ter higieno. Učenec se seznanj s pojmom in uporabo termometra. Učenec se nauči, da je termometer naprava, z katero merimo telesno temperaturo ter da normalna telesna temperatura človeka znaša med 35,8 – 37,2 °C.

Učenec se nauči s pomočjo slik in konkretnega materiala, kaj je naloga zdravnika. Zdravnik okrog vratu nosi stetoskop, ki se uporablja za poslušanje notranjih zvokov človeškega telesa. Naloga zdravnika je, da meri krvni tlak. Učenec se nauči, da je tlakomer naprava, ki omogoča točno merjenje krvnega tlaku.

- Normalen krvni tlak pri osebah znaša 120/80 mmHG
- **»HIPERTENZIJA«** – se pojavlja, če nam je krvni tlak višji od 120/80 mmHg
- **»HIPOTENZIJA«** – se pojavlja, če nam je krvni tlak nižji od 120/80 mmHg.

Učenec nauči, da je pismonoša oseba, ki dostavlja poštno pošiljke in denarne nakaznice ter da uporablja različne pripomočke s katerimi se olajša delo.

Učenec nauči, da je delo policista dinamično, da varuje življenje in osebne varnosti ljudi, preprečuje kazniva dejanja in ureja promet na javnih cestah.

Učenec nauči, da je mizar oseba, ki oblikuje in obdeluje les ter sestavlja elemente v izdelke, popravlja in obnavlja izdelke.

Nove ideje oz. povzemanje idej iz literature, virov

Na temo Poklici sem prišla na osnovi pregledovanja Učnega načrta za družboslovje za 3.razred Prilagojenega izobraževalnega programa z nižjim izobrazbenim standardom. S samim izdelkom sem zadovoljna glede na čas katerega sem imela na voljo. Ideje za dejavnosti sem izmislila sama ter snov, ki je v delovni knjižici, sem črpala s spleta. Pomagala sem si s publikacijo *Moja izbira.si: Poklici danes za jutri*.

Želela sem, da s pomočjo delovne knjižice, ki naj bi bila estetsko privlačna, podati določeno snov za različne poklice. Zaradi stiske z časom, sem se omejila na par poklicev. Delovna knjižica je sestavljena tako, da ima otrok poleg usvajanja novega znanja priložnost uporabiti določene pripomočke/opreme. Poleg poskusov, učenec rešuje naloge tipa zaokroževanje ter dopisovanje oziroma pisanje manjšega besedila.

Predvsem sem dala velik poudarek na medicinsko sestro ter zdravnika, kjer naj bi se učenci naučili rokovati sami z termometrom. Termometer je enostaven pripomoček, ki ga lahko uporabljamo v različnih situacijah. Ker so osebe s posebnimi potrebami zelo izpostavljeni nalezljivim boleznim, se pogosto zgodi, da pride do povečane temperature in v tem primeru bi bilo dobro, če bi lahko sami sebi izmerili telesno temperaturo. Pri tem pa imajo veliko vlogo intelektualne sposobnosti osebe. Za lažje rokovanje pa sem izbrala enega izmed najenostavnejši termometrov za uporabo. Oseba rabi samo pritisniti modri gumb in počakati da termometer zapiska in da očita rezultat, ki se pojavi na majhnem zaslonu.

Enako kot za termometer, sem uporabila enostaven merilec tlaku, katerega oseba da na roko in z pritiskom gumba očita stanje. Snov, ki je zapisana zraven, pa je bila izčrpana iz publikacije VPD: podjetje za promet z medicinsko tehničnim pripomočki: Krvni tlak.

Za estetsko privlačnost oziroma slike, sem hvaležna spletu. Z uporabo besede »animation« dobila sem veliko zanimivih predlogov za določene stvari, ki se nahajajo v delovni knjižici. Menim, da sem dosegla cilje, ki sem jih zastavila na začetku. Po končnem izdelku, kot pri vsem ostalim, obstaja prostor za izboljšavo. Mogoče bi bilo boljše, da je izdelek namenjen uporabi v paru, ker bi učenci imeli možnost se učiti eden od drugega ter razvijati socialne kompetence kot »igra vlog«. Delovna knjižica je narejena tako, da bi učenec lahko sam dopolnjeval knjižico z novimi poklici. Lahko bi jo uporabili v bolnišnicah, ker je za učenca enostavna, estetsko privlačna in s pomočjo zanimivih nalog, lahko pridobi novo znanje.

Viri in literatura

Moja izbira.si. Poklici danes za jutri. Pridobljeno s: https://www.vpd.si/sl/O_podjetju/
Učni načrt za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za
predmet družboslovje. (b. d.). Pridobljeno s:

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/programi/ucni_nacrti/pp_nis_druzboslovje_2_triada.pdf

VPD: Podjetje za promet z medicinsko tehničnimi pripomočki. Krvni tlak. Pridobljeno s:
https://www.vpd.si/sl/O_podjetju/

Viri slikovnega gradiva:

Avtobus. Pridobljeno s

https://www.google.com/imgres?imgurl=https://ak8.picdn.net/shutterstock/videos/20994868/thumb/1.jpg&imgrefurl=https://www.shutterstock.com/video/clip-20994868-bus-school-excursion&tbnid=IWGC7hgzOuKEjM&vet=1&docid=io_KvUrqI0qoM&w=852&h=480&hl=sl-SI&source=sh/x/im

Bolnišnica. Pridobljeno s <https://www.pinterest.com/pin/376683956312897069/>

Injekcija. Pridobljeno s https://www.moja-lekarna.com/content/images/thumbs/0032549_pic-injekcijska-brizga-5-ml_550.jpeg

Kuverta. Pridobljeno s <https://images.app.goo.gl/3t6jRw6fh8u8hXz7>

Mizar. Pridobljeno s https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&channel=trow&biw=1252&bih=567&tbm=isch&sa=1&ei=EpzjXKy2JOqtgwfBjo74Aw&q=stolar+animacija&oq=stolar+animacija&gs_l=img.3..35i39.27499.29109..29279..0.0..0.564.1575.0j7j5-1.....1....1..gws-wiz-img.TYkubmh9Y3E#imgrc=i5jfUaOERyW1aM:

Medicinska sestra. Pridobljeno s

https://www.google.com/search?q=MEDICAL+SISTER+ANIMATION&client=firefox-b-d&tbm=isch&tbs=rimg:CTvMDtTUAhIrlj73MsU40UtWjKflyvZ-lr7kHK70XMqQIPXVhD8nTHbhgQFUmcvlykDH609z42l7ueS_10oMjU2-ECoSfcvcyxTjRS1aEV2g0V_17zulyKhIJMp-XK9n6WvsR5FxfcRO62vcqEgmQcrvRcypCUxEXEoeycSLQ6ioSCddWEPydmduGEXoMxmvqAijlKhIJBaVSzy8jKQMR_1PnR4udavZgqEgkfrT3PjaXu5xFijg1_1JWQ6cCoSCZL_1SgyNTb4QEX4t05Q3o1_1l&tbo=u&sa=X&ved=2ahUKEwJv_JGfIKjiAhUksKQKHyoXCwsQ9C96BAgBEBs&biw=1252&bih=567&dpr=1.09#imgrc=WYb5Kk6pkEF_RM:

Pismonoša. Pridobljeno s https://www.google.com/search?q=po%C5%A1tar&client=firefox-b-d&tbm=isch&tbs=rimg:Cf8CGtBXeE3lIjFqIze0eeXrqK7YcukfmC5BpSqi5_1vp48dkwqB-Gh4oZQz2Rfghusfnsv81yIBMixof27WjNOemSoSCcWohl7R55euEZpa3pZEBlifKhIJorthy6R-YLkRoShO2M8NVfEqEgkGJKqLn--

[nixGqwLqIDVt_17SoSCR2TCoH4aHihEeKdZtgtIzWqKhIJDPZF-CG6x8RK9Czi-DXktYqEgmey_1zXKUEyLBGjU0XB348WtyoSCWh_1btaM056ZEdxqi3mFxr43&tbo=u&sa=X&ved=2ahUKEwjFgpuw_qfiAhVBCewKHYXAAwAQ9C96BAgBEBS&biw=1252&bih=567&dpr=1.09#imgrc=ZnJZHJb5WJJVM:](http://www.dmc magazine.it/wp-content/uploads/2018/01/taxi-driver.png)

Taksist. Pridobljeno s <http://www.dmc magazine.it/wp-content/uploads/2018/01/taxi-driver.png>

Tlakomer. Pridobljeno s <https://images.app.goo.gl/vENMsUEeAZNctPiF6>

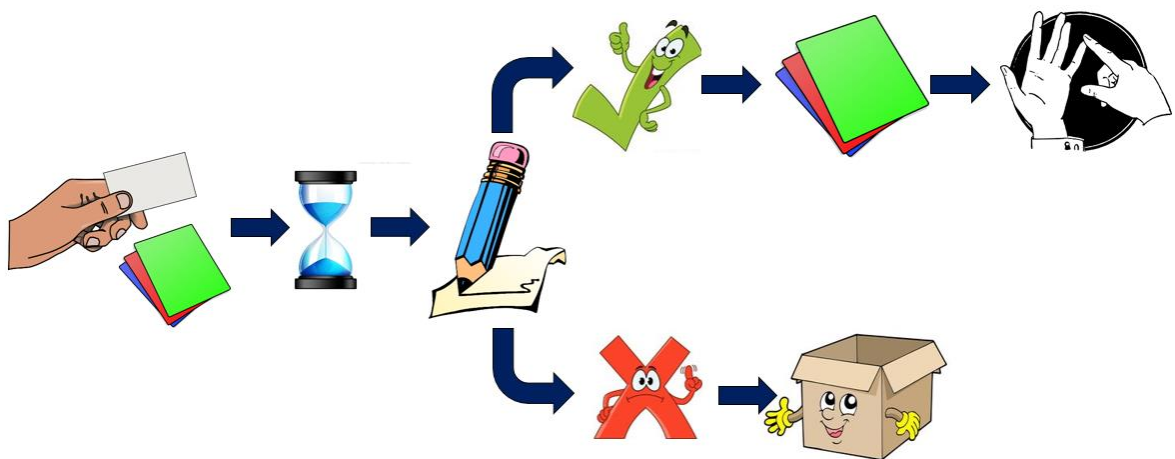
Termometer. Pridobljeno s <https://images.app.goo.gl/88GbeCe7C6ab8j3F8>

Zdravnik. Pridobljeno s <https://images.app.goo.gl/cZ16Yv8ArPw8D3ET6>

PRILOGE PISNIH IZDELKOV DIDAKTIČNIH PRIPOMOČKOV

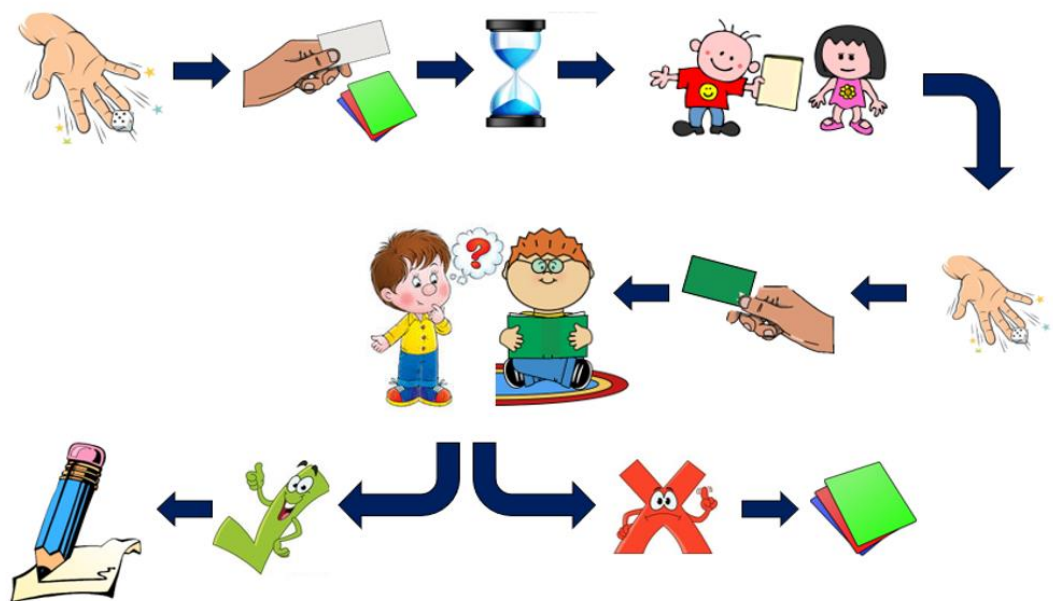
Fatima Baltić in Dominika Šrajner: Stanovanjce, stanovanjce, kje si?

PRAVILA IGRE ZA 1 IGRALCA

Priloga 1: Slikovna navodila za enega igralca

PRAVILA IGRE ZA 2 IGRALCA

Priloga 2: Slikovna navodila za dva igralca

<p>Prebivalci mesta se imenujejo MEŠČANI.</p>	<p>MESTO je naselje z več tisoč ali milijon prebivalci.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1 Katero naselje je na sliki? 2 Naštej dve stvari po katerih si prepoznal naselje. 3 Kako se imenujejo prebivalci tega naselja? 4 S čim se ukvarjajo prebivalci tega naselja? 5 Katere ustanove so v tvojem domačem kraju ali v bližini?
<p>Meščani so zaposleni v tovarnah, trgovinah, pisarnah, muzejih, šolah...</p>		
		

Priloga 3: Mesto

		<ol style="list-style-type: none"> 1 Katero naselje je na sliki? 2 Naštej dve stvari po katerih si prepoznal naselje. 3 Kako se imenujejo prebivalci tega naselja? 4 S čim se ukvarjajo prebivalci tega naselja? 5 Kaj kmetje obdelujejo?
<p>Naselje na podeželju imenujemo VAS.</p>	<p>Na vasi se veliko ljudi ukvarja s kmetijstvom.</p>	
<p>Kmetje obdelujejo polja in njive.</p>	<p>Prebivalci vasi se imenujejo VASČANI.</p>	

Priloga 4: Vas

Priloga 5: Otroška soba

- 1 Kateri prostor je na sliki?
- 2 Naštej dva predmeta po katerih si prepoznal prostor.
- 3 Kaj visi s stropa?
- 4 Zakaj so na oknih zavese?
- 5 Kaj lahko počnemo v otroški sobi?

Priloga 6: Spalnica

- 1 Kateri prostor je na sliki?
- 2 Naštej en predmet, po katerem si prepoznal prostor.
- 3 Kateri predmet se nahaja na obeh nočnih omaricah?
- 4 Zakaj je postelja v tem prostoru in ne v kopalnici?
- 5 Kako so nekoč imenovali sobo v kmečki hiši, namenjeno spanju?

Ljudstva, ki potujejo iz kraja v kraj imenujemo **NOMADI**.

ŠOTOR lahko uporabimo na taborjenju in kampiranju.

Nomadi si postavijo takšno bivališče.

Šotor varuje pred dežjem, soncem in mrazom.

- 1 Kako imenujemo bivališče na sliki?
- 2 Kdo živi v takšnih bivališčih?
- 3 Kdo so nomadi?
- 4 Kje lahko uporabimo šotor?
- 5 Pred čim varuje šotor?

Priloga 7: Šotor

DOMAČIJA je kmečki dom z gospodarskimi poslopi.	PRISOJA = stran hiše, ki je obrnjena proti soncu.
Poleg kmečkega doma stoji še hlev, senik in prostor za traktorje.	OSOJA = stran hiše, ki je obrnjena stran od sonca.

- 1 Kako imenujemo bivališče na sliki?
- 2 V katerem naselju najdemo to bivališče?
- 3 Kaj stoji poleg kmečkega dom?.
- 4 Kaj pomeni osoja?
- 5 Kaj pomeni prisoja?

Priloga 8: Domačija

V tem bivališču živi le ena družina. To je **DRUŽINSKA HIŠA**.

Hišo in okolico si družina uredi tako, kot želi.

Vrstno hišo sestavlja več enakih hiš, ki se držijo druga druge.

Vsaka hiša mora imeti poštni naslov iz imena naselja in hišne številke.

- 1 Kako imenujemo bivališče na sliki?
- 2 V katerem naselju ga najdemo?
- 3 Kako si družina uredi hišo?
- 4 Kaj mora imeti vsaka hiša?
- 5 Neki vrsti družinskih hiše rečemo vrstne hiše. V čem se razlikujejo od hiše, ki jo vidiš na sliki?

Priloga 9: Družinska hiša

Velike stanovanjske hiše stojijo v mestih.

BLOK je večnadstropna stavba, v kateri je več stanovanj.

Vsak blok mora imeti poštni naslov iz imena naselja in hišne številke.

Stanovalci se ravnaajo po skupnih pravilih.

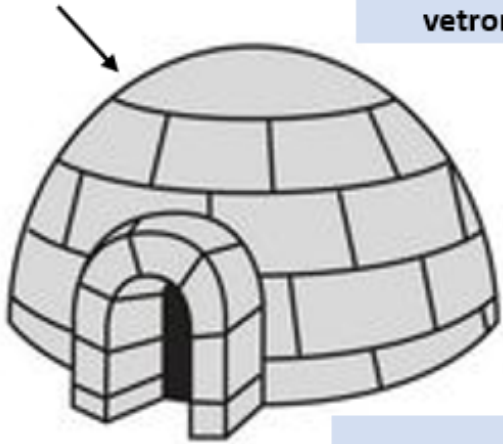
Od 10 ure zvečer mora v blokih vladati tišina.

- 1 Kako imenujemo bivališče na sliki?
- 2 V katerem naselju najdemo to bivališče?
- 3 Kaj morajo upoštevati stanovalci?
- 4 Kaj mora imeti vsak blok?
- 5 Od katere ure zvečer mora v blokih vladati tišina?

Priloga 10: Blok

V teh bivališčih živijo **ESKIMI.**

IGLU varuje Eskime pred mrzlim vetrom.

Bivališče je kupolaste oblike.

Takšen dom je zgrajen iz snega.

- 1 Kako imenujemo bivališče na sliki?
- 2 Kakšne oblike je bivališče?
- 3 Iz česa je zgrajeno bivališče?
- 4 Kdo živi v teh bivališčih?
- 5 Pred čim iglu varuje Eskime?

Priloga 11: Iglu

- 1 Kateri prostor je na sliki?
- 2 Naštej tri stvari po katerih si prepoznal prostor.
- 3 Kateri predmet je desno od garažnega regala?
- 4 Kaj počnemo v tem prostoru?
- 5 Kaj lahko še shranimo v tem prostoru?

Priloga 12: Garaža

ČRNA KUHINJA = prostor, v katerem se pripravlja hrana, a dim ni speljan skozi dimnik.

Nekoč so uporabljali krušno peč za peko kruha in ogrevanje.

- 1 Kateri prostor je na sliki?
- 2 Naštej tri stvari, ki jih vidiš na sliki in so značilni za ta prostor.
- 3 Kaj je nad štedilnikom?
- 4 Čemu je bila namenjena krušna peč?
- 5 Kako se je imenovala kuhinja brez dimnika?

Priloga 13: Kuhinja

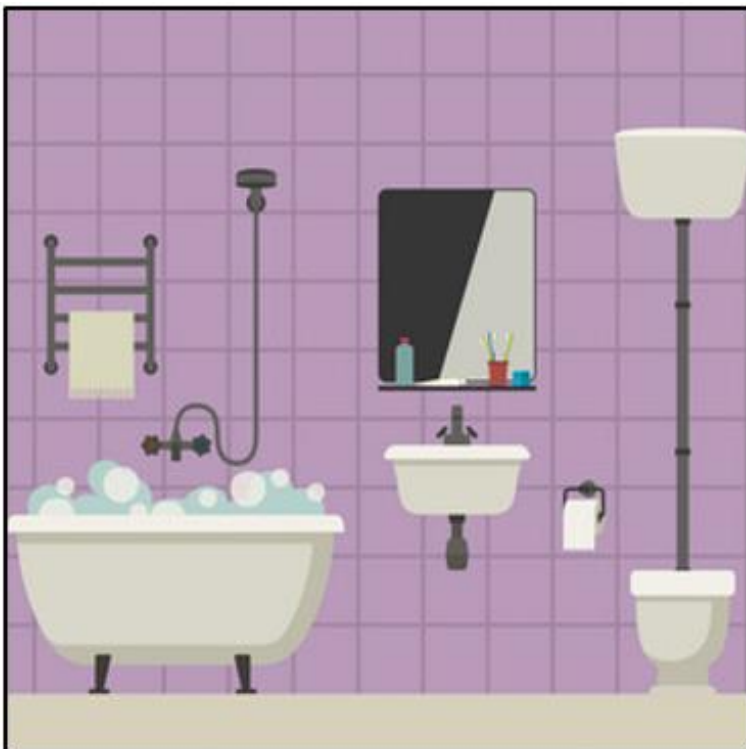
- 1 Kateri prostor je na sliki?
- 2 Naštej dva predmeta, po katerih si prepoznal prostor.
- 3 Kaj se nahaja za zofo?
- 4 Čemu je namenjen ta prostor?
- 5 Kaj najraje počneš v tem prostoru?

Priloga 14:: Dnevna soba

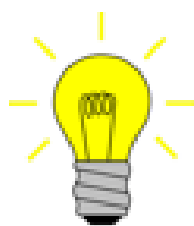
- 1 Kateri prostor je na sliki?
- 2 Naštej dva predmeta, ki ju vidiš na sliki in sta značilna za ta prostor.
- 3 Na kateri strani mize je omara?
- 4 Zakaj je jedilna miza v jedilnici in ne v kopalnici?
- 5 Naštej dve pravili bontona, ki ju je treba upoštevati pri hranjenju.

Priloga 15: Jedilnica

- 1 Kateri prostor je na sliki?
- 2 Naštej tri predmete, ki jih najdeš na sliki in so značilni za ta prostor.
- 3 Kaj se nahaja pod ogledalom?
- 4 Kaj je desno od umivalnika?
- 5 Kaj počnemo v tem prostoru?

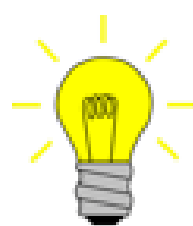
Priloga 16: Kopalnica

PRAVILA IGRE ZA 1 IGRALCA

1. Vzemi karto.
2. 20 sekund si ogleduj karto.
3. Karto obrni in odgovori na vsa vprašanja.
4. Odgovore napiši na list papirja.
5. Če si pravilno odgovoril na vsa vprašanja, karto obdrži.
6. Če kateri od odgovorov ni pravilen, vrni karto v škatlo.
7. Ko končaš preveri, koliko kart imaš.

ZAPOMNI SI, DA SO VSI ODGOVORI NA VPRAŠANJA NA SLIKI, ZATO SI JO DOBRO OGLEDI!

PRAVILA IGRE ZA 2 IGRALCA

1. Vsak igralec vrže kocko. Tisti, ki dobi večje število, začne igro.
2. S kupčka vzemi karto. Sliko na njej si ogleduj 20 sekund.
3. Karto predaj drugemu igralcu in vrzi kocko.
4. Drugi igralec naj ti prebere vprašanje tistega števila, katerega si vrgel (npr. če dobiš številko 2 odgovori na 2. vprašanje).
5. Na sliki naj preveri, ali je tvoj odgovor pravilen.
6. Če je odgovor pravilen, dobiš toliko točk, kot piše zraven vprašanja.
7. Točke si zapisuj na list papirja.
8. Karto, ki si jo uporabil daš na drug kupček.
9. S prvega kupčka karto vzame drug igralec.
10. Sledita korakom od 2 naprej.
11. Igro zaključita kadar želita. Zmagovalec je tisti, ki zbere več točk.

ZAPOMNI SI, DA SO VSI ODGOVORI NA VPRAŠANJA NA SLIKI, ZATO SI JO DOBRO OGLEDI!

Špela Kuhar: Tonka Bontonka na poti olike

V ŠKATLI SE NAHAJAJO:

- KARTONČEK Z NAVODILI ZA IGRO
- PRIPOMOČKI ZA PRIPRAVO POGRINJKA:
*PODLOGA, PRTIČEK, KOZAREC, PLITKI KROŽNIK,
GLOBOKI KROŽNIK, NOŽ, ŽLICA, VILICE, ČAJNA ŽLIČKA*
- IGRALNE KARTE (V ŠKATLICI Z DVEMA PODSTAVKOMA)
- DELOVNA KNJIŽICA S FLOMASTROM IN BRISAČKO

NAVODILA:

IZ ŠKATLE VZEMI DELOVNO KNJIŽICO IN SLEDI NAVODILOM V KNJIŽICI.
KO PRIDEŠ DO KONCA KNJIŽICE, VZEMI NAVODILA ZA IGRO IN SE POIGRAJ.

NAVODILA ZA IGRO:

- V PODSTAVEK S KLJUKICO POLOŽI VSE SLIČICE,
ZA KATERE MISLIŠ, DA PRIKAZUJEJO ZAŽELENO VEDENJE,

- V PODSTAVEK S KRIŽCEM PA POLOŽI VSE,
ZA KATERE MENIŠ, DA PRIKAZUJEJO NEZAŽELENO VEDENJE.

REŠITEV PREVERI V KUVERTI.

POZDRAVLJEN.

SEM TONKA BONTONKA IN TE BOM VODILA
SKOZI POT OLIKE DO LEPEGA VEDENJA.

NA POTI, KI SEM JO JAZ ŽE PREHODILA,
BOŠ TUDI TI MORAL IZVESTI NEKAJ NALOG,
PREKO KATERIH BOŠ SPOZNAL **PRAVILA BONTONA**.

POGLEJ SI LEGENDO:

IZVEDI NALOGO

IZPOLNI NALOGO

ODGOVORI ALI PRIPOVEDUJ

BONTON: PRAVILA O LEPEM VEDENJU

SPOZNAJ PRAVILA ZAŽELENEGA OBNAŠANJA PRI SPOZNAVANJU NOVIH LJUDI.
NE POZABI SE LEPO VESTI DO LJUDI, KI SO TI BLIZU.

KO SE KOMU PREDSTAVIŠ:

- MU GLEDAŠ V OČI,
- MU STISNEŠ ROKO,
- RAZLOČNO POVEŠ SVOJE IME.

S SOŠOLCEM IZVEDITA DIALOG PO NAVODILIH UČITELJICE.

**MED POZDRAVLJANJEM
NE OBJEMAJ VSEH LJUDI.
NEKATERI TEGA NE MARAJO.**

S SOŠOLCEM SE ROKUJTA IN SI IZMISLITA SVOJ SKRIVNI POZDRAV.

PRVI POZDRAVI TISTI, KI VSTOPI V PROSTOR.

S KATERIM POZDRAVOM BO DEČEK POZDRAVIL GOSPO?
OBKROŽI PRAVILNI ODGOVOR.

- A) HEJ, STARA.
- B) DOBER DAN.
- C) ČAO.

NE OPRAVLJAJ DRUGIH.

NE NORČUJ SE IZ DRUGIH.

**NE KAŽI S PRSTOM NA LJUDI,
O KATERIH GOVORIŠ. TO NI LEPO.**

NE GOVORI GRDIH BESED.

NE PREKINJAJ, KO GOVORIJO DRUGI.

NE MOTI TISTEGA, KI TELEFONIRA.

SAŠO NOČE POZDRAVITI, IN KO GA MAMINA PRIJATELJICA VPRAŠA,
KAKO MU JE IME, SE OBRNE IN MOLČI.

MAMI NE PUSTI, DA BI SE POGOVARJALA, VLEČE JO ZA MAJICO.

KO SE POSLOVITA, NOČE REČI NA SVIDENJE.

SE JE SAŠO LEPO VEDEL?

BONTON PRI MIZI

**PRED JEDJO SI UMIJ ROKE IN SI JIH OBRİŠI Z BRISAČO.
VARČUJ Z VODO IN S PAPIRNATIMI BRISAČKAMI.**

UMIJ SI ROKE PO KORAKIH A, B IN C.
SOŠOLCI IN UČITELJICA BODO PREVERILI, ALI SI SI JIH UMIL TAKO,
KOT JE TREBA.

**LEPO JE, ČE STARŠEM POMAGAŠ PRI PRIPRAVI HRANE
IN PRI PRINAŠANJU HRANE NA MIZO.**

SI ŽE KDAJ POMAGAL KAJ SKUHATI?
KATERO JED SI POMAGAL PRIPRAVITI?
ALI ZNAŠ KAJ SKUHATI ČISTO SAM?

DOMAČA NALOGA:
POMAGAJ STARŠEM PRI PRIPRAVI VEČERJE.

JESTI ZAČNI, KO BODO VSI PRI MIZI.

S KATERIM IZRAZOM ZAŽELIMO OSEBAM, NAJ JIM HRANA TEKNE?

- A) DOBRA HRANA.
- B) DOBRO JEJTE.
- C) DOBER TEK.

NE POZABIM SE
ZAHVALITI IN ENAKO
ZAŽELIM TUDI VSEM
OSTALIM.

KADAR SEDIŠ ZA MIZO IN NEČESA NE MOREŠ DOSEČI, PROSI ZA POMOČ KOGA DRUGEGA. NE POZABI SE MU ZAHVALITI.

ALI MI LAHKO
PROSIM PODAŠ
KRUH?

DAJ MI KRUH!

KAKO BO VPRAŠALA MAMA?
POBARVAJ USTREZNI OBLAČEK IN PREČRTAJ NEUSTREZNEGA.

**LEPO JE, ČE KOMU USTREŽEŠ, KO TE PROSI ZA POMOČ.
BODI VLJUDEN.**

SEVEDA, IZVOLI.

NA, TU IMAŠ!

IZTEGNI SE,
IN SI GA VZEMI
SAMA.

KAKO BO ODGOVORIL OLIKAN OTROK?
POBARVAJ USTREZNI OBLAČEK IN PREČRTAJ NEUSTREZNEGA.

KATERO BESEDO BO UPORABILA MAMA,
KO JI BO SIN PODAL KRUH?

- A) HVALA.
- B) KONČNO!
- C) DOBER DAN.

KO NAM NEKDO REČE
„HVALA“,
ODGOVORIMO „PROSIM“.

Z ROKAMI LAHKO JEŠ:

- BEDRA IN PERUTNICE,
- SADJE,
- PIŠKOTI,
- KORUZNI STORŽ,
- ŽEMLJICE IN SENDVIČ,
- POMFRIT, ČE GA KUPIŠ NA ULICI.

TODA NE OBLIZUJ SI PRSTOV!

ALI DEKLICA JE TAKO, KOT SE SPODOBI?

- A) DA.
- B) NE.

KAKO PA TI JEŠ
TESTENINE?

TESTENINE LAHKO JEŠ TUDI Z VILICAMI IN ŽLICO.

NA STOLU SEDI ZRAVNANO IN NE POLAGAJ KOMOLCEV NA MIZO, MEDTEM KO JEŠ.

ALI DEČEK NA SLIKI SEDI ZA MIZO TAKO KOT JE TREBA?

- A) DA.
- B) NE.

USEDI SE ZA MIZO IN POKAŽI, KAKO JE TREBA SEDETI MED JEDJO.

POSKUSI PRIPRAVITI ČISTO PRAVI POGRINJEK!

V ŠKATLI SE NAHAJAJO PRIPOMOČKI ZA PRIPRAVO POGRINJKA:

1. PODLOGA,	6. NOŽ,
2. PRTIČEK,	7. ŽLICA,
3. KOZAREC,	8. VILICA,
4. PLITKI KROŽNIK,	9. ČAJNA ŽLIČKA.
5. GLOBOKI KROŽNIK,	

VZEMI VSE PRIPOMOČKE IZ ŠKATLE IN JIH POIMENUJ.

POSTAVI POGRINJEK PO NAVODILIH, KI TI JIH BO PREBRAL SOŠOLEC.

1. KROŽNIK POLOŽI NA SREDINO PODLOGE.
2. PREPOGNI PRTIČEK IN GA POLOŽI LEVO OD KROŽNIKA.
3. NANJ POLOŽI VILICE.
4. DESNO OD KROŽNIKA POLOŽI NOŽ IN ŽLICO.
5. PRIBOR ZA SLADICO POLOŽI NAD KROŽNIK.
6. KOZAREC POSTAVI DESNO OD KROŽNIKA NAD NOŽ.

PREVERI, ALI TI JE USPELO POSTAVITI POGRINJEK TAKO, KOT JE TREBA. REŠITEV NAJDEŠ NA NASLEDNJI STRANI.

POLOŽI PRIBOR TAKO, DA BOŠ NAREDIL ENAK POGRINJEK, KOT JE NA SLIKI.

DOMAČA NALOGA:
PRIPRAVI TAKŠEN POGRINJEK PRI KOSILU ZA CELOTNO DRUŽINO.

VILICO DRŽIMO V LEVI ROKI, NOŽ PA V DESNI.

NOŽ UPORABLJAŠ ZA REZANJE MESA ALI
ZA POTISKANJE JEDI NA VILICE.
ČE NOŽ UPORABLJAŠ ZA MAZANJE NA KRUH,
GA LAHKO DRŽIŠ TUDI V LEVI ROKI.

PRIMI NOŽ IN VILICO TAKO,
KOT GA DRŽI TONKA NA SLIKI.

V DEŽELAH NA DALINEM VZHODU
UPORABLJAJO NAMESTO VILIC
JEDILNE PALIČICE.
PRI NAS LAHKO Z NJIMI JEMO
V KITAJSKIH RESTAVRACIJAH.

TAKO POSTAVIŠ PRIBOR ZA KOSILO. →

KO NEHAŠ JESTI, NOŽ IN VILICE
VZPOREDNO ODLOŽI NA KROŽNIK.
PRIBORA NE ODLGAJ NA MIZO.

POLOŽI PRIBOR TAKO, KOT JE NA SLIKI

PIJ TAKRAT, KO V USTNIH NIMAŠ DRUGE HRANE.

NE CMOKAJ IN NE SREBAJ.

PREČRTAJ OSEBE NA SPODNJIH SLIKAH, KI PIJEJO BREZ OLIKE.

*BREZ OLIKE = TAKO KOT SE NE SPODOBI

**HRANO ZGRIZI NA MANJŠE KOŠČKE
IN NE POŽIRAJ CELIH KOSOV HRANE.**

NE GOVORI S POLNIMI USTI.

BOLJ VLJUDNO JE, ČE NAJPREJ POGOLTNEŠ IN ŠELE NATO POVEŠ.

NE LIŽI KROŽNIKOV IN SKLED.

**NE NALOŽI SI NA KROŽNIK TOLIKO,
DA NE BO OSTALO ZADOSTI ZA DRUGE.**

NE PLJUVAJ PEČK IZ UST.

MED JEDJO NE BERI.

NE PRENAJEJ SE. TO RES NI ZDRAVO.

NE IGRAJ SE S HRANO!

TUDI ČE ČESA NE MARAŠ, NIKOLI NE SMEŠ REČI NOBENI HRANI „FUJ“.

**STA SE DEKLICI USTREZNO OBNAŠALI?
KAJ BI TI REKEL?**

- A) HVALA, AMPAK NE BI.
- B) FUUUJ, BLJAK, NE BOM JEDEL!

**POKUSI, PREDEN REČEŠ,
DA ČESA NE MARAŠ.
MOGOČE TI BO PA VŠEČ!**

USTA SI OBRISI S PRTIČKOM.

KO SE NAJEŠ, NE MOTI OSTALIH, KI ŠE JEJO!

KO ŽELIŠ ZAPUSTITI MIZO, PROSI ZA DOVOLJENJE.

KAJ BI TI REKEL?

- A) NAJEDEL SEM SE. ALI SE LAHKO GREM ZDAJ IGRAT?
- B) NE BOM JEDEL. ŽELIM STRAN OD MIZE!

ROK PRI JEDI UPORABLJA PRIBOR.

KO POJE VSE, KAR IMA NA KROŽNIKU, VPRAŠA OČKA, ALI LAHKO GRE OD MIZE.

SE ROK USTREZNO OBNAŠA?

- A) DA.
- B) NE.

**MATEJ JE NEMIREN. IGRA SE S HRANO IN MAHA S PRIBOROM.
PREVRNIL JE KOZAREC.**

NOČE JESTI IN ZAPUSTI MIZO BREZ DOVOLJENJA.

MISLIŠ, DA JE NJEGOVA MAMA ZADOVOLJNA?

SARA IN MARKO ZA MIZO RAZGRAJATA IN BRBOTATA S SLAMICO.
KO POJESTA, PRIČNETA TEKATI PO RESTAVRACIJI.
OČKA IN MAMICA STA HUDA.

MISLIŠ, DA JU BOSTA ŠE PRIPELJALA V RESTAVRACIJO?
ALI SI TI ŽE BIL KDAJ V RESTAVRACIJI? KAKO SI SE OBNAŠAL?

TUDI KO SI NA POTI,
UPOŠTEVAJ PRAVILA LEPEGA VEDENJA.

MED VOŽNJO NE KRIČI.
TO MOTI VOZNIKA.

ČE SE VOZIŠ V AVTOMOBILU, SE PRIVEŽI
Z VARNOSTNIM PASOM.

OB VSTOPOM V AVTOBUS VALIDIRAJ URBANO.

ČE VIDIŠ, DA JE NA AVTOBUS VSTOPIL STAREJŠI ČLOVEK, ŽENSKA Z MAJHNIM OTROKOM ALI POŠKODOVANA OSEBA, ODSTOPI SEDEŽ.

V AVTOBUS VSTOPAJ ŠELE TAKRAT, KO IZSTOPIJO VSE OSEBE, KI NE NADALJUJEJO VOŽNJE. NE PRERIVAJ SE.

V AVTOBUSU NE JEJ SLADOLEDA. LAHKO KOGA POPACAŠ.

TUDI V GLEDALIŠČU UPOŠTEVAJ PRAVILA LEPEGA VEDENJA

MED PREDSTAVO SE NE POGOVARJAJ.

**ČE MORAŠ NA STRANIŠČE,
KO ŠE POTEKA PREDSTAVA, ODIDI ZELO TIHO,
DA NIKOGAR NE ZMOTIŠ.**

NA PREDSTAVO NE SMEŠ ZAMUDITI.

**BRAVO!
PRISPEL SI DO KONCA POTI OLIKE.
VELIKO ŽE VEŠ.**

**VSE, KAR SI SE NAUČIL,
PA Z VESELJEM UPORABLJAJ NA TVOJIH POTEH.**

**KO ODHAJAŠ, REČEŠ „NA SVIDENJE“.
PRIJATELJU LAHKO REČEŠ „ADIJO“.**

**HVALA TONKA,
RES SEM SE VELIKO NAUČIL.
LEPO BODI, ADIJO!**

Samanta Jerman in Nina Maslo Plečnik: Od malega želvaka do olikanega junaka

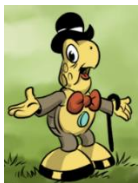
Pozdravljeni!

Sem želvak Trdonja

in zelo rad bi se naučil lepo obnašati. Mi

boste pomagali, da se bom iz navadnega želvaka, spremenil v pravega olikanega

želvaka?

Pred vami je igra, s pomočjo katere se bomo naučili lepega obnašanja – BONTONA. Igra je primerna za 2 – 4 igralce.

Igra je sestavljena iz treh težavnostnih nivojev:

- Najlažji nivo je označen z
- Osnovni nivo je označen z
- Zahtevnejši nivo pa je označen z

Tvoja prva naloga je, da si izbereš, katerega nivoja se boš danes lotil.

Priporočljivo je, da najprej začneš z najlažjim nivojem, naslednjič ko se boš igro igral nadaljuješ z osnovnim nivojem in tretjič ko se boš igral, izbereš zahtevnejši nivo.

Za v pomoč pri lažji navodila:

- **Najlažji nivo** si izberi, če o bontonu ne veš še skoraj ničesar
- **Osnovni nivo** si izberi, če o bontonu veš že kar precej
- **Zahtevnejši nivo** pa si izberi, če o bontonu veš že skoraj vse

Pred začetkom preveri, če imaš vse kar potrebuješ:

- Igralna plošča
- Kartice različnih barv (rdeče, oranžne, rumene, vijolične, roza, svetlo in temno zelene barve)
- Legenda kartic
- Kocka
- Igralne figurice

Pripravljen? Jaz sem!

No, pa začnimo!

1. Razgrni igralno ploščo.

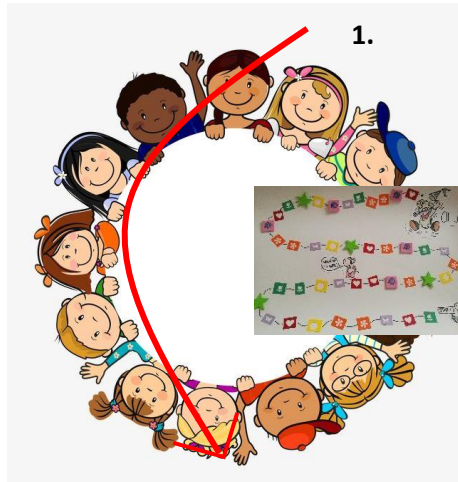
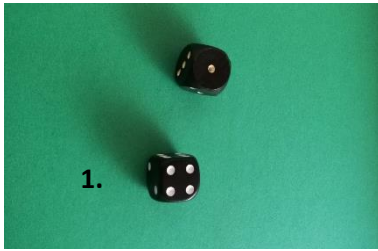
2. Kartice zloži po barvah in jih postavi na kupčke okoli igralne plošče.

3. Igralne figurice postavi na START.

4. Vsak izmed igralcev pred začetkom vrže kocko. Tisti, ki vrže največje število pik, začne z igro. Igra se igra v nasprotni smeri urinega kazalca.

5. Prvi igralec vrže kocko in se premakne za toliko polj naprej, kot je pik na kocki.

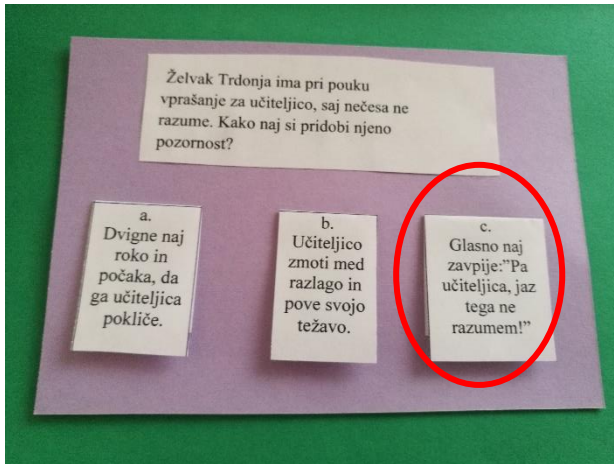

6. Ko prideš na določeno polje, poišči in izvleči kartico, ki je enake barve kot polje na katerem si pristal. Poglej kartico, na kateri piše legenda kartic, da veš na katero temo boš odgovarjal.

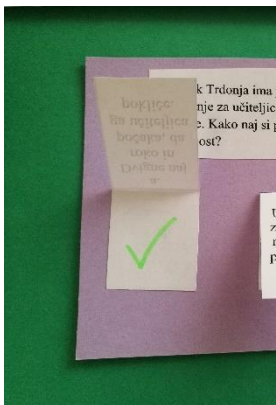

7. Izvlečeno kartico obrni in jo preberi.

8. Izmed treh ponujenih odgovorov izberi pravilnega – tistega, ki prikazuje lepo obnašanje.

9. Privzdigni listek z izbranim odgovorom in preveri, če je tvoj odgovor pravilen.

Kljukica – pravilni odgovor

Križec – napačni odgovor

10. Če si na vprašanje odgovoril pravilno – ČESTITAM! Kartico vrni na dno kupa kartic iste barve in ostani na svojem polju.

11. Če si na vprašanje odgovoril napačno, pa se z igralno figurico vrni na polje, na katerem si bil pred metom in kartico prav tako vrni na dno kupa kartic iste barve. Nove kartice NE IZVLEČEŠ.

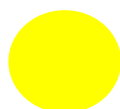
12. Kartice nagrad in kazni (glej legendo) vsebujejo različne naloge kot so: mečeš še enkrat, pojdi dve polji naprej,... V primeru, ko greš za določeno število polj naprej ali še enkrat mečeš, nove kartice NE IZVLEČEŠ!

13. Zmaga tisti, ki pride prvi na cilj in mi pomaga pri moji transformaciji v olikanega želvaka.

Priloga 3: Legenda kartic

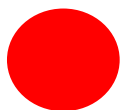
LEGENDA KARTIC

Zanimiva dejstva in zgodovina bontona

Bonton za mizo

Bonton na prireditvah

Bonton v šoli

Bonton v družbi

Nagrade

Kazni

Pred začetkom preveri, če imaš vse kar potrebuješ:

- Igralna plošča
- Kartice različnih barv (rdeče, oranžne, rumene, vijolične, roza, svetlo in temno zelene barve)
- Legenda kartic
- Seznam možnih odgovorov in pojasnitev
- Plastični krožnik, nož in vilica
- Kocka
- Igralne figurice

Pripravljen? Jaz sem!

No, pa začnimo!

1. Razgrni igralno ploščo.

2. Kartice zloži po barvah in jih postavi na kupčke okoli igralne plošče.

3. Igralne figurice postavi na START.

4. Vsak izmed igralcev pred začetkom vrže kocko. Tisti, ki vrže največje število pik, začne z igrjo. Igra se igra v nasprotni smeri urinega kazalca.

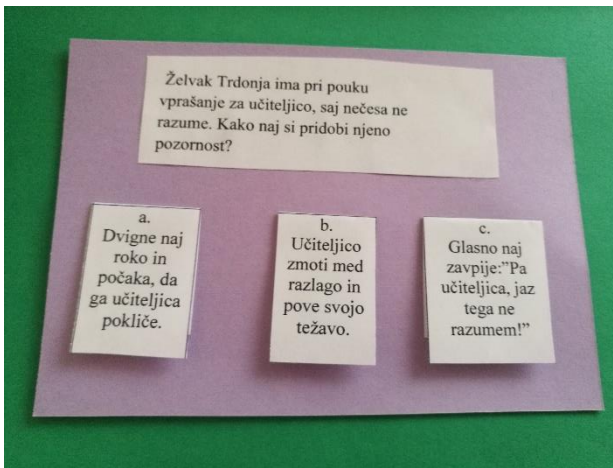
1.

5. Prvi igralec vrže kocko in se premakne za toliko polj naprej, kot je pik na kocki.

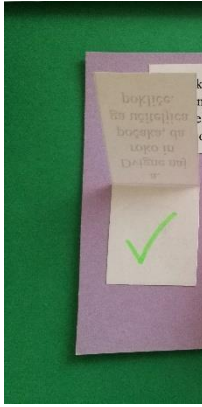
6. Ko prideš na določeno polje, tvoj soigralec, ki sedi na tvoji desni, poišče in izvleče kartico, ki je enake barve kot polje na katerem si pristal. Poglej kartico, na kateri piše legenda kartic, da veš na katero temo boš odgovarjal.

7. Izvlečeno kartico naj tvoj desni sosed obrne in na glas prebere samo prvi del besedila.

8. Tvoja naloga je, da odgovoriš na zastavljeno vprašanje. Bodi pozoren na pravila lepega obnašanja!
9. Tvoj sosed na desni privzdigne listke z zapisanimi odgovori in preveri, kateri odgovor je pravilen. Skupaj z ostalimi soigralci glede na pravilen odgovor zapisan na kartici presodijo, če je tvoj odgovor ustrezen. Pomagajo si lahko s seznamom možnih odgovorov.

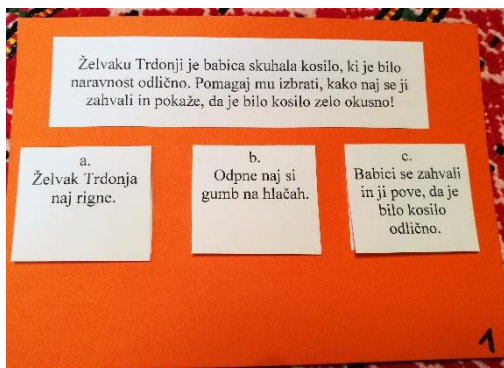

Kljukica – pravilni odgovor

Križec – napačni odgovor

10. Seznam možnih odgovorov in pojasnitev uporabljaš na sledeči način:

Vse kartice, z izjemo rumenih, svetlo zelenih in rozastih, imajo v spodnjem desnem kotu

zapisano številko.

SEZNAM MOŽNIH ODGOVOROV:

Bonton za mizo

1. Želvaku Trdonji je babica skuhala kosilo, ki je bilo naravnost odlično. Pomagaj mu izbrati, kako naj se ji zahvali in pokaže, da je bilo kosilo zelo okusno!
  - Za kosilo se zahvali z besedami,
  - pove, da je bilo kosilo odlično,
  - babico objame,
  - in podobni odgovori.
2. Želvak Trdonja je na praznovanju sestričnega rojstnega dne, na katerem se je zbrala celotna družina. Ravno ko želvak Trdonja je torto, ga njegov dedek vpraša: "Kako ti gre v željvi šoli?". Kaj naj Trdonja naredi?
  - Vsi odgovori, pri katerih želvak Trdonja ne odgovori s polnimi usti in pri tem ne uporabi pantomime.
3. Po odličnem kosilu, se je želvaku Trdonji košček solate zataknil med zobe. Joj, kaj pa zdaj?

Ko izvlečeš kartico, poglej njeno številko. V seznamu možnih odgovorov in pojasnitev poišči ustrezno barvo kartice (npr. oranžno) in poišči številko, zapisano na svoji kartici. Tu najdeš svoje vprašanje in možne odgovore nanj.

11. Če niste prepričani v pravilnost odgovora in ga ne najdete v seznamu možnih odgovorov, vprašajte učiteljico.
12. Pri bontonu pri mizi (oranžne kartice), pri nalogah, ki zahtevajo postavitve pribora (št. 4, 5 in 6), iz škatle vzameš plastični krožnik, nož in vilico ter jih postaviš v opisani položaj.
13. Pri karticah z zanimivimi dejstvi in zgodovino o bontonu (rumene kartice), kartico zgolj prebereš.
14. Če si na vprašanje odgovoril pravilno – ČESTITAM! Kartico vrni na dno kupa kartic iste barve in ostani na svojem polju.
15. Če si na vprašanje odgovoril napačno, pa se z igralno figurico vrni na polje, na katerem si bil pred metom in kartico prav tako vrni na dno kupa kartic iste barve. Nove kartice NE IZVLEČEŠ.

16. Kartice nagrad in kazni (glej legendo) vsebujejo različne naloge kot so: mečeš še enkrat, pojdi dve polji naprej,... V primeru, ko greš za določeno število polj naprej ali še enkrat mečeš, nove kartice NE IZVLEČEŠ!
17. Zmaga tisti, ki pride prvi na cilj in mi pomaga pri moji spremembi v olikanega želvaka.

Priloga 5: Seznam možnih odgovorov in pojasnitev

SEZNAM MOŽNIH ODGOVOROV IN POJASNITEV:

Bonton za mizo

1. Želvaku Trdonji je babica skuhala kosilo, ki je bilo naravnost odlično. Pomagaj mu izbrati, kako naj se ji zahvali in pokaže, da je bilo kosilo zelo okusno!
  - Za kosilo se zahvali z besedami,
  - pove, da je bilo kosilo odlično,
  - babico objame,
  - in podobni odgovori.

POJASNITEV → Vsakdo je vesel, ko ga nekdo pohvali, pa če gre za dobro oceno ali pa dobro skuhano kosilo. Prav zato je pomembno, da kadar nam je nekaj všeč, ne skoparimo z besedami in to tudi povemo. Paziti pa moramo, da to storimo na vljuden in primeren način.

2. Želvak Trdonja je na praznovanju sestrinega rojstnega dne, na katerem se je zbrala celotna družina. Ravno ko želvak Trdonja je torto, ga njegov dedek vpraša: "Kako ti gre v želvji šoli?". Kaj naj Trdonja naredi?
  - Vsi odgovori, pri katerih želvak Trdonja ne odgovori s polnimi usti in pri tem ne uporabi pantomime.

POJASNITEV → Po bontonu je govorjenje s polnimi usti strogo prepovedano in nevljudno, zato vedno počakamo, da pojemo in šele nato odgovorimo na

zastavljeno vprašanje. Lahko pa sogovornicu s kretnjo roke nakažemo, da mu bomo odgovorili ko grizljaj hrane pogoltnemo, da le-ta nima občutka, da ga ignoriramo.

3. Po odličnem kosilu, se je želvaku Trdonji košček solate zataknil med zobe. Joj, kaj pa zdaj?

- V kopalnici si z zobotrebcom / zobno nitko odstrani košček solate,
- v kopalnici si umije zobe,
- počaka, da pride domov in si doma odstrani košček solate,
- pri mizi si z zaprtimi usti s pomočjo jezika, kar se da neopazno, poskusi odstraniti košček solate,
- vsi odgovori, pri katerih si želvak Trdonja koščka solate s pomočjo prsta / zobotrebca / vilice / drugih pripomočkov ne odstranjuje pri mizi.

➔ **POJASNITEV:** Po bontonu si ostankov hrane nikoli ne odstranjujemo pri mizi, pa četudi pri tem uporabljamo zobotrebec. Vedno, ko se nam zdi, da se nam je košček hrane zataknil med zobe, odidemo na stranišče in ga tam s pomočjo zobotrebca, zobne nitke in drugih za to namenjenih pripomočkov odstranimo.

4. Želvak Trdonja je opazil, da je vsak član njegove družine po končani pojedini drugače postavil pribor na svoj krožnik. Kateremu je bilo kosilo okusno?

bilo je
izvrstno

5. Želvak Trdonja je opazil, da je vsak član njegove družine po končani pojedini drugače postavil pribor na svoj krožnik. Kateremu je bilo kosilo neokusno?

hrana ni bila
v redu

6. Želvak Trdonja je opazil, da je vsak član njegove družine po končani pojedini drugače postavil pribor na svoj krožnik. Kateremu bo s kosilom še nadaljeval in potrebuje le malo premora?

malo pavze,
prosim

7. Juha želvaka Trdonje je izredno vroča! Kako naj jo ohladi?

- Meša naj jo z žlico.
- V juho ne sme pihati, pa če je ta na krožniku ali pa na žlici!

➔ *POJASNITEV:* Hrane nikoli ne pihamo! Hrano lahko mešamo, da se hitreje ohladi, ali pa enostavno nekaj časa počakamo, da se hrana ohladi in se ta čas pogovarjamo z ostalimi udeleženci pojedine.

8. Želvaku Trdonji je na krožniku ostalo tako malo juhe, da jo z žlico komaj da zajame. Kako naj si pomaga?

- Krožnik naj nagne **od sebe** in z žlico zajame preostalo juho.
- Odgovor, naj krožnik nagne in z žlico zajame preostalo juho je premalo!

➔ *POJASNITEV:* Krožnik vedno nagnemo stran od sebe, saj s tem preprečimo, da bi juho polili v svoje naročje. Srebanje juhe ali celo dvigovanje krožnika k ustom in pitje preostale juhe je skrajno nesprejemljivo in nevljudno, zato tega ne počnemo.

9. Želvaku Trdonji je juha premalo slana, sol pa se nahaja čisto na drugem koncu mize. Kaj naj stori?

- Nekoga, ki sedi bližje soli prosi, naj mu jo poda,
- juhe si ne soli.

➔ *POJASNITEV:* Kadar smo v restavraciji, se navadno ne vstajamo in sprehajamo okoli mize. Stegovanje čez celotno mizo pa ni samo skrajno nevljudno, temveč pri tem tudi tvegamo, da bomo prevrnili kakšen kozarec ali svoj rokav namočili v sosedovo juho. Če si želimo nečesa, kar se nahaja na drugem koncu mize, za to lepo prosimo osebo, ki sedi bližje tej stvari, v našem primeru soli.

10. Želvak Trdonja bo začel jesti kosilo. Kako naj pravilno namesti svoje komolce?

- Komolcev ne sme imeti na mizi.

➔ *POJASNITEV:* Med jedjo komolci ne smejo biti na mizi. Na mizo jih lahko postavimo med posameznimi jedmi ali pa takrat, ko vsi prenehajo jesti, torej ko je kosilo/večerja zaključena.

11. Ko je želvak Trdonja prišel v gostilno, ga je na njegovem krožniku pričakal zložen prtiček. Kaj naj z njim stori?

- Prtiček si razgrne čez kolena,
- prtiček položi na desno stran krožnika, pod pribor.

➔ *POJASNITEV:* Prtiček si moramo po bontonu razgrniti čez kolena, saj nam pomaga pri prepričevanju raznih neprijetnosti, ko nam na primer kapljica juhe pobegne z žlice. Prtiček ni slinček in si ga zato ne tlačimo za ovratnik.

12. Družina želvaka Trdonje se je zbrala za mizo, kjer bodo začeli s kosilom. Zdi se mu, da mora pred začetkom še nekaj narediti. Pomagaj se mu spomniti, na kaj je pozabil?

- Reči dober tek,
- si umiti roke pred jedjo
- in ostali podobni ter smiselni odgovori.

➔ *POJASNITEV:* Včasih se je spodobilo »dober tek« zaželeli le doma, danes pa je dopustno in celo zaželeno, da na uradnih kosilih in večerjah »dober tek« nevsiljivo zaželi gostitelj. Doma pa lahko dober tek zaželi kdorkoli in šele po voščilu lahko družina začne z jedmi.

13. Na krožniku na mizi je ostal še zadnji košček pite. Želvak Trdonja si ga zares želi. Kaj naj naredi?

- Vpraša naj, če bi si še kdo želel košček pite in če jo lahko morda poje on,
- koščka vseeno ne poje,
- košček pite prepusti nekemu drugemu.

➔ *POJASNITEV:* Spodobi se, da vprašamo, če si še kdo želi zadnji košček peciva ali kakšne druge hrane in ne samo, da ga vzamemo ali ga celo na skrivaj pojemo.

Bonton na prireditvah

1. Želvak Trdonja gre z mamico in očijem v gledališče. Kako naj se obleče?

- V čista, nešportna oblačila, primerna za posebne priložnosti,
- v obleko (srajco, nadane si kravato / metuljčka, suknjič,...).

➔ *POJASNITEV:* Za v gledališče se moramo primerno urediti. Ni potrebno pretiravati, vendar kavbojke in trenirke za v gledališče niso primerne. Za fante so primerna preprosta oblačila, kot so srajca in hlače, dekleta pa si lahko nadenejo krila ali obleke.

2. Želvaku Trdonji je predstava, katero gleda, izredno dolgočasna. Kaj naj naredi?

- Čim bolj neopazno naj zapusti prostor in omogoči drugim, da si v miru ogledajo preostanek predstave,
- prepusti se svojim mislim in odmisli predstavo,
- v tišini naj počaka, da bo predstave konec.

➔ *POJASNITEV:* Pomembno je, da v gledališču ves čas pazimo na popolno tišino in s tem ne motimo tako ustvarjalcev predstave, kot tudi igralcev in drugih obiskovalcev pri spremljanju predstave.

3. Želvak Trdonja ima v gledališče s sabo mobilni telefon. Kaj mora storiti pred predstavo?

- Izklopiti mobilni telefon,
- telefon dati na tiho.
- Odgovor dati telefon na vibriranje ni pravilen odgovor!

➔ *POJASNITEV:* Pomembno je, da v gledališču ves čas pazimo na popolno tišino in s tem ne motimo tako ustvarjalcev predstave, kot tudi igralcev in drugih obiskovalcev pri spremljanju predstave. Pred vstopom v gledališče telefon vedno ugasnemo ali damo na tiho in ga pospravimo.

4. Želvak Trdonja med ogledom kino predstave začuti vibriranje telefona. Dobil je sporočilo. Kaj naj naredi?

- Na sporočilo naj odpiše po koncu predstave,
- dobljeno sporočilo naj odmisli.

➔ **POJASNITEV:** Pomembno je, da v gledališču ves čas pazimo na popolno tišino in s tem ne motimo tako ustvarjalcev predstave, kot tudi igralcev in drugih obiskovalcev pri spremljanju predstave. Pred vstopom v gledališče telefon vedno ugasnemo ali damo na tiho in ga pospravimo. Med predstavo ne pišemo sporočil in ne igramo mobilnih igravic. Telefon je med celotno predstavo pospravljen v naši torbi ali žepu.

5. Želvak Trdonja želi plašč pustiti v garderobi in ga zato poda hostesi. Kako jo naj ogovori?

- Naj jo pozdravi, prosi, če lahko obesi njegov plašč in se ji zahvali / ji zaželi lep večer,...

➔ **POJASNITEV:** Plašče, jakne in še posebej dežnike, v gledališču vedno odložimo v garderobi. Tako z njimi ne zasedemo preveč prostora, med predstavo nam niso v napoto in ni nam treba skrbeti, da bomo kaj pozabili v dvorani. Do hostes in kontrolorjev (moški, ki so zaposleni v kulturnih ustanovah), smo vljudni in spoštljivi – jih pozdravimo, se jim zahvalimo,...

6. Želvak Trdonja na predstavi sreča svojega sošolca. Kako naj ga pozdravi?

- Pozdravi ga vljudno,
- pozdravi ga mirno,
- mu pomaha,
- mu pokima z glavo,
- z njim spregovori par besed,...

➔ **POJASNITEV:** Ko vstopimo v preddverje kulturne ustanove se pogovarjamo tiho in če koga poznamo, ga pozdravimo mirno. Saj veš, navdušeno mahanje in skakanje ne pride v poštev, saj le-to sodi na nogometne tekme.

7. Želvaka Trdonjo med predstavo začne tiščati na stranišče. Kaj naj stori?

- Mirno in tiho se odpravi na stranišče,
- čim bolj neopazno se odpravi na stranišče,
- če ni nujno, počaka do zaključka predstave,...

➔ **POJASNITEV:** Zaželeno je, da gremo na stranišče pred predstavo, saj tako med predstavo ne motimo ostalih obiskovalcev, ki se nam morajo umikati, da lahko gremo

na stranišče. Če pa že moramo iti na stranišče med predstavo, to naredimo čim bolj mirno in tiho ter se, če je le možno, v dvorano vrnemo med aplavzom.

8. Želvak Trdonja je pred predstavo dobil programski list. Kaj z njim početi?

- Ogleda si ga pred predstavo,
- prebira ga med predstavo, vendar kar se da nemoteče (z njim ne šumi, si ne sveti s telefonom),
- pospravi ga v torbo,
- ker ga ne potrebuje ga vrne hostesi / ga vrže v koš za smeti,...

➔ **POJASNITEV:** Programski list je namenjen prebiranju vsebine predstave, izvajanih skladb in izvajalcev ter njihovega kratkega življenjepisa. Programskega lista ni potrebno vzeti, če tega ne želiš, po nekod pa moraš zanj celo plačati. Ogledaš si ga lahko pred predstavo in ga po koncu vzameš domov ali pa vržeš v smeti, vsekakor pa ga ne pustiš na tleh dvorane ali pa zatakneš za stol soseda.

9. Želvak Trdonja med predstavo postane lačen. V torbi ima čokoladico. Naj jo vzame?

- Ne!

➔ **POJASNITEV:** Pomembno je, da v gledališču ves čas pazimo na popolno tišino in s tem ne motimo tako ustvarjalcev predstave, kot tudi igralcev in drugih obiskovalcev pri spremljanju predstave. Ne odvijamo bonbonov in čokoladic in ne žvečimo na ves glas. Sploh pa je hrana v gledališčih prepovedana.

10. Želvak Trdonja se je udeležil koncerta Slovenske filharmonije. Koncert mu je zelo všeč, zato bi rad naredil nekaj posnetkov, da jih bo lahko pokazal mami, čeprav so bili ob začetku koncerta gledalci seznanjeni, da je snemanje prepovedano. Kaj naj stori?

- Posnetkov ne naredi!

➔ **POJASNITEV:** Snemanje in fotografiranje v gledališčih nista dovoljena, saj s tem motimo ostale obiskovalce predstave, hkrati pa z vključeno bliskavico motimo tudi same izvajalce.

Bonton v šoli

1. Želvak Trdonja pozna odgovor na učiteljičino vprašanje. Kaj naj stori?

- Dvigne roko in počaka, da ga učiteljica pokliče.

➔ **POJASNITEV:** Ne skačemo drug drugemu v besedo, saj je to skrajno nevljudno. Če želimo nekaj povedati, dvignemo roko in počakamo, da nas učiteljica/učitelj pokliče.

2. Učiteljica želvaka Trdonje odklene vrata učilnice. Kaj naj želvak s sošolci naredi?

- Mirno vstopi v razred in se posede na svoje mesto,
- za učiteljico vstopi v razred,...

➔ **POJASNITEV:** Po šoli hodimo umirjeno, brez tekanja, prerivanja in nasilnega vedenja. Bonton velja tudi v šoli in le-ta veli, da imajo dame prednost.

3. Želvak Trdonja je zjutraj zamudil v šolo, saj se je prepozno zbudil. Kaj naj naredi, ko vstopi v razred?

- Se opraviči in usede na svoje mesto,
- nemoteče vstopi v razred, se opraviči in usede na svoje mesto.

➔ **POJASNITEV:** K pouku prihajamo točno, da v procesu poučevanja ne zmotimo učiteljice in drugih učencev. Če zamudimo se opravičimo in povemo vzrok zamude.

4. Želvak Trdonja se na hodniku zaleti v sošolca, ki mu padejo vsi zvezki po tleh. Kaj naj naredi?

- Se mu opraviči,
- mu pomaga pobrati njegove zvezke po tleh,
- ga vpraša če mu lahko pomaga pobrati zvezke po tleh,...

➔ **POJASNITEV:** Po šoli hodimo umirjeno, brez tekanja, prerivanja in nasilnega vedenja, prav zato, da se izognemo raznim trkom. Če se v nekoga zaletimo, se mu seveda opravičimo in zagotovimo, da je z njim vse v redu.

5. Želvak Trdonja ima pri pouku vprašanje za učiteljico, saj nečesa ne razume. Kako naj si pridobi njeno pozornost?

- Dvigne roko in počaka, da učiteljica stopi do njega.

➔ *POJASNITEV:* Ne skačemo drug drugemu v besedo, saj je to skrajno nevljudno. Če želimo nekaj povedati ali vprašati, dvignemo roko in počakamo, da nas učiteljica/učitelj pokliče.

6. Želvak Trdonja ne ve, kako bi naslovil svojo učiteljico Ano. Pomagaj mu!

- Gospa učiteljica,
- učiteljica,
- gospa in njen priimek, npr. gospa Novak,
- gospa profesor.

➔ *POJASNITEV:* Učitelje in zaposlene vikamo ter jih naslavljamo z nazivi kot so gospa učiteljica, gospod učitelj, gospod hišnik, ali pa gospod/gospa ter njihov priimek.

7. Želvak Trdonja ima težave z odpiranjem šolske omarice in se odloči, da bo za pomoč prosil hišnika. Kako naj ga naslovi?

- Oprostite, bi mi lahko pomagali,
- gospod hišnik,
- gospod in njegov priimek,
- gospod,
- spoštljivo.

➔ *POJASNITEV:* Učitelje in vse zaposlene vikamo ter jih naslavljamo z nazivi kot so gospa učiteljica, gospod učitelj, gospod hišnik, ali pa gospod/gospa ter njihov priimek.

8. Želvak Trdonja je pri pouku likovne vzgoje izdeloval lepljenko iz koščkov papirja. Po koncu ure se mu je mudilo na avtobus, opazil pa je, da ima še veliko papirčkov na mizi in pod njo. Kaj naj stori?

- Pospravi za sabo,
- prosi svojega sošolca, če mu lahko pomaga pospraviti.

➔ *POJASNITEV:* Skrbimo za red in čistočo v razredu in drugih prostorih v šoli. Za sabo vedno pospravimo in odpadke mečemo v koš, ne zraven koša.

9. Želvaku Trdonji se mudi na šolsko kosilo, saj je zares zelo lačen. Kaj storiti?

- Sprehodi se do jedilnice,
- po hodniku naj hodi umirjeno, brez tekanja, saj ga bo kosilo počakalo.

➔ *POJASNITEV:* Po šoli hodimo umirjeno, brez tekanja, prerivanja in nasilnega vedenja.

Bonton v družbi

1. Želvak Trdonja stopi v prostor poln ljudi. Kaj naj naredi?

- Pozdravi vse prisotne.

➔ *POJASNITEV:* Bonton veli, da pozdravi tisti, kdor vstopi v prostor.

2. Želvak Trdonja je na obisku pri svojem sošolcu, kjer se prvič sreča z njegovimi starši. Kako naj se predstavi?

- Staršu naj poda roko, ga pogleda v oči in jasno pove svoje ime,
- staršu naj se predstavi in ga pozdravi.

➔ *POJASNITEV:* Vljudno je, da se novi osebi predstavimo, še posebej, če smo prišli k njim na obisk. To lahko storimo tako, da staršem damo roko in se predstavimo, ali pa da jih neuradno pozdravimo: »Živijo, jaz sem pa Juretov sošolec Matic. Me veseli!«. Pri tem osebi pogledamo v oči in govorimo jasno in glasno.

3. Želvak Trdonja je s svojo sestro odšel po nakupih. V trgovini sreča svojega sošolca, ki njegove sestre še ne pozna. Kaj naj naredi?

- Sošolcu naj predstavi svojo sestro,
- sestri naj predstavi svojega sošolca.

➔ *POJASNITEV:* Kjer ste v situaciji, ko edini poznate ostale, jih med seboj predstavite. Poglejte osebo, ki jo predstavljate, in jo predstavite. Govorite jasno in razločno.

4. Želvak Trdonja na predstavi sreča svojega učitelja matematike. Kako naj ga pozdravi?

- »Dober dan!«,
- »Pozdravljeni!«.

➔ *POJASNITEV:* Bonton veli, da mora mlajši prvi pozdraviti starejšega, v tem primeru učitelja. Učitelje pozdravljamo s pozdravi kot so »Dober dan« in »Dober večer« ter jih vikamo.

5. Oče in mama želvaka Trdonje se pogovarjata, želvak pa želi mami nujno povedati, kaj se mu je ravnokar zgodilo, saj bo drugače pozabil. Kaj naj naredi?

- Počaka naj, da mama in oče končata s pogovorom in nato pove svojo novico.

➔ *POJASNITEV:* Ne skačemo drug drugemu v besedo, saj je to izredno nevljudno. Vedno počakamo, da oseba neha govoriti, oziroma se z nekom pogovarjati in jo šele nato lahko nagovorimo.

6. Želvak Trdonja je utrujen, saj je zvečer dolgo igral računalniške igrice in zato začne zehati. Kaj naj v tem primeru naredi?

- Postavi naj roko pred usta in zazeha kar se da tiho in neopazno.

➔ *POJASNITEV:* Zehanje se obravnava kot znak dolgčasa in je s tem nesramna opazka vaše trenutne družbe. Je nekaj kar bi si želeli skriti, da s tem ne bi užalili svojega sogovorca, zato zehamo čim bolj neopazno in si pri tem usta zakrijemo z roko.

7. Želvaka Trdonjo žgečka v nosu. Sili ga na kihanje. Kaj pa sedaj?

- Pred nos in usta naj postavi robc in kihne,
- kihne naj v svoj rokav,
- pred usta naj postavi roko.

➔ *POJASNITEV:* Ko kihnemo, je pomembno, da pred usta in nos postavimo robec, saj s tem preprečimo, da bi naša slina in bacili »leteli« povsod po prostoru. Če robca nimamo, je primerno, da pred usta postavimo svojo roko ali pa da kihnemo v rokav. Seveda je pomembno, da si roke po tem takoj umijemo.

8. Želvak Trdonja je prehlajen. Pogosto kašlja in smrka. Kako naj se vede?

- Kašlja naj v robec, ki ga nato vrže v smeti in ohranja naj razdaljo med ostalimi ljudmi, da jih ne okuži,
- ostane naj doma.

➔ *POJASNITEV:* Če smo prehlajeni, moramo kašljati, kihati in smrkati v robec ter si pogosto umivati roke. Pazimo, da ne kašljamo in kihamo v druge ljudi ter jih tako ne nalezemo.

9. Želvak Trdonja sedi na sedežu avtobusa, ko na avtobus vstopi starejša gospa, ki težko hodi. Kaj naj želvak Trdonja naredi?

- Vstane naj iz svojega sedeža in nagovori gospo: "Oprostite, bi želeli sestiti?",
- odstopi naj svoj sedež starejši gospe.

➔ *POJASNITEV:* Sedež vedno odstopimo starejšim, nosečnicam, tistim ki težko hodijo ali pa zaradi poškodbe ter drugih razlogov težko stojijo. Pri tem smo vljudni in jih nagovorimo, ne vstanemo samo iz svojega sedeža.

10. Želvak Trdonja si po obisku stranišča umije roke. Kako naj to izvede?

- Odpre naj vodo, si zmoči roke, vodo zapre, si roke namili in vodo znova odpre,
- za brisanje rok naj uporabi samo eno brisačko,
- roke naj si umije z milom,...

➔ *POJASNITEV:* Pri umivanju rok, vodo med miljenjem zapiramo in pri brisanju rok uporabimo le toliko papirnatih brisačk, kot jih zares potrebujemo. Uporabljene papirnate brisačke po umivanju vržemo v koš in med umivanjem pazimo, da z vodo ne poškropimo ogledala.

ZAHTEVNEJŠI NIVO

Pred začetkom preveri, če imaš vse kar potrebuješ:

- Igralna plošča
- Kartice različnih barv (rdeče, oranžne, rumene, vijolične, roza, svetlo in temno zelene barve)
- Legenda kartic
- Seznam možnih odgovorov in pojasnitev
- Plastični krožnik, nož in vilica
- Kocka
- Igralne figurice

Pripravljen? Jaz sem!

No, pa začnimo!

1. Razgrni igralno ploščo.

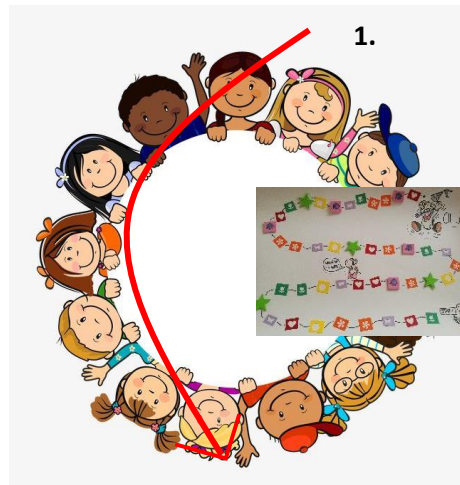
2. Kartice zloži po barvah in jih postavi na kupčke okoli igralne plošče.

3. Igralne figurice postavi na START.

4. Vsak izmed igralcev pred začetkom vrže kocko. Tisti, ki vrže največje število pik, začne z igro. Igra se igra v nasprotni smeri urinega kazalca.

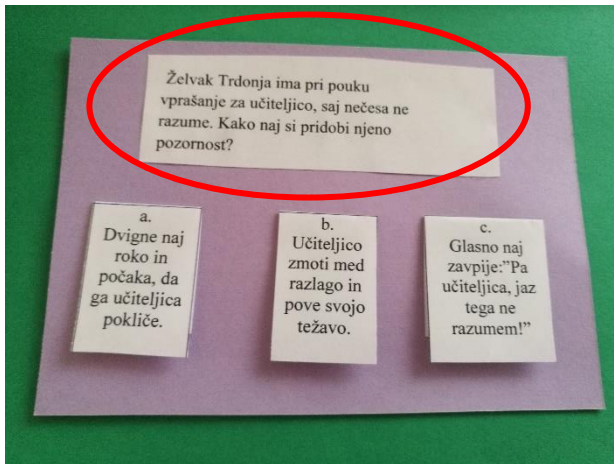
5. Prvi igralec vrže kocko in se premakne za toliko polj naprej, kot je pik na kocki.

6. Ko prideš na določeno polje, tvoj soigralec, ki sedi na tvoji desni, poišče in izvleče kartico, ki je enake barve kot polje na katerem si pristal. Poglej kartico, na kateri piše legenda kartic, da veš na katero temo boš odgovarjal.

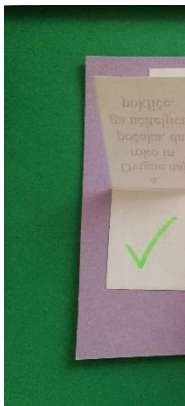

7. Izvlečeno kartico naj tvoj desni sosed obrne in na glas prebere samo prvi del besedila.

8. Tvoja naloga je, da odgovoriš na zastavljeno vprašanje in svoj odgovor pojasniš. Bodi pozoren na pravila lepega obnašanja!

9. Tvoj sosed na desni privzdigne listke z zapisanimi odgovori in preveri, kateri odgovor je pravilen. Skupaj z ostalimi soigralci glede na pravilen odgovor zapisan na kartici presodijo, če je tvoj odgovor ustrezen. Pomagajo si lahko s seznamom možnih odgovorov in pojasnitev.

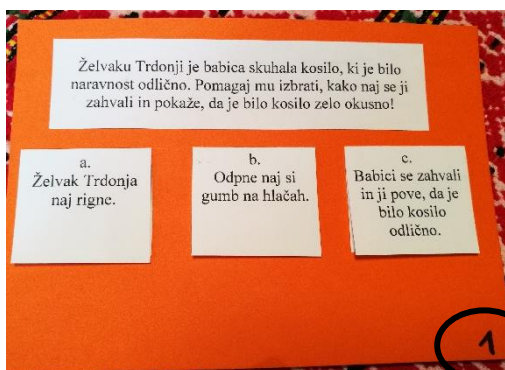

Kljukica – pravilni odgovor

Križec – napačni odgovor

10. Seznam možnih odgovorov in pojasnitev uporabljaš na sledeči način:

Vse kartice, z izjemo rumenih, svetlo zelenih in rozastih, imajo v spodnjem desnem kotu zapisano številko.

SEZNAM MOŽNIH ODGOVOROV:

Bonton za mizo

1. Želvaku **Trdonji** je babica skuhala kosilo, ki je bilo naravnost odlično. Pomagaj mu izbrati, kako naj se ji zahvali in pokaže, da je bilo kosilo zelo okusno!
  - Za kosilo se zahvali z besedami,
  - pove, da je bilo kosilo odlično,
  - babico objame,
  - in podobni odgovori.
2. Želvak **Trdonja** je na praznovanju sestrinega rojstnega dne, na katerem se je zbrala celotna družina. Ravno ko želvak **Trdonja** je torto, ga njegov dedek vpraša: "Kako ti gre v želvi šoli?". Kaj naj **Trdonja** naredi?
  - Vsi odgovori, pri katerih želvak **Trdonja** ne odgovori s polnimi usti in pri tem ne uporabi pantomime.
3. Po odličnem kosilu, se je želvaku **Trdonji** košček solate zataknil med zobe. Joj, kaj pa zdaj?

Ko izvlečeš kartico, poglej njeno številko. V seznamu možnih odgovorov in pojasnitev poišči ustrezno barvo kartice (npr. oranžno) in poišči številko, zapisano na svoji kartici. Tu najdeš svoje vprašanje, možne odgovore nanj in pojasnitev.

11. Če niste prepričani v pravilnost odgovora in ga ne najdete v seznamu možnih odgovorov, vprašajte učiteljico.
12. Pri bontonu pri mizi (oranžne kartice), pri nalogah, ki zahtevajo postavitve pribora (št. 4, 5 in 6), iz škatle vzameš plastični krožnik, nož in vilico ter jih postaviš v opisani položaj.
13. Pri karticah z zanimivimi dejstvi in zgodovino o bontonu (rumene kartice), kartico zgolj prebereš.
14. Če si na vprašanje odgovoril pravilno – ČESTITAM! Kartico vrni na dno kupa kartic iste barve in ostani na svojem polju.
15. Če si na vprašanje odgovoril napačno, pa se z igralno figurico vrni na polje, na katerem si bil pred metom in kartico prav tako vrni na dno kupa kartic iste barve. Nove kartice NE IZVLEČEŠ.

16. Kartice nagrad in kazni (glej legendo) vsebujejo različne naloge kot so: mečeš še enkrat, pojdi dve polji naprej,... V primeru, ko greš za določeno število polj naprej ali še enkrat mečeš, nove kartice NE IZVLEČEŠ!

17. Zmaga tisti, ki pride prvi na cilj in mi pomaga pri moji transformaciji v olikanega želvaka.

Emina Begić: Poklici

POZDRAVLJENI, MOJE IME JE JANEZ. HOČEM TI POKAZATI, KAKO POTEKA EDEN IZMED MOJIH DNI. VSE KAR RABIŠ, DA BI ME SPREMLJAL, JE TVOJA POZORNOST IN KONCENTRACIJA. POTUJEJOČI Z MANO, BOŠ SPOZNAL RAZLIČNE POKLICE IN PRIPOMOČKE, KI JIH UPORABLJA DOLOČENA OSEBA.

NAJPREJ BOVA OBISKALI

TAMO BOVA SREČALIA

BOŠ POSKUSIO UPORABITI

POTEM GREVA DO

TAMO, PA BOŠ POSKUSIO UPORABITI

POTEM GREVA POSLATI PISMO NAJINEM NAJBOLJŠEM PRIJATELJU

NA POTI PROTI DOMOV BOVA SREČALA

NA KONCU DNEVA, PA BOVA ŠE OBISKALAMOJEG ATIJA, KI JE

PREDEN ZAČNES, PREVERI, ČE MAŠ VSE V ŠKATLI:

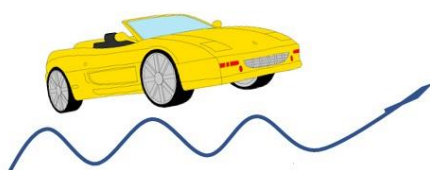
1. NAVODILO ZA UPORABO
2. DELOVNO KNJIŽICO
3. FLOMASTER
4. TLAKOMER
5. NAVODILO ZA UPORABO TLAKOMERA
6. TERMOMETAR
7. NAVODILA ZA UPORABO TERMOMETRA

JANEZOV DAN

JANEZ POTUJE V BOLNIŠNICO
Z AVTOM.

KAKO LAHKO ŠE POTUJEMO DO BOLNIŠNICE?

- Z AVTOBUSOM
- Z TAXIJEM

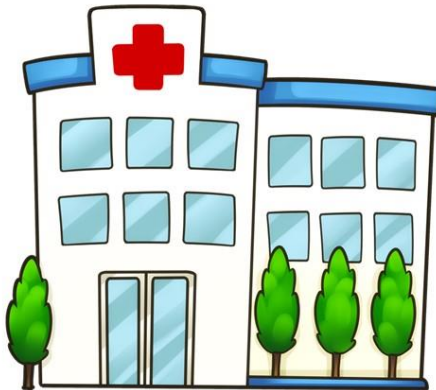
OSNOVNA NALOGA
TAKSISTA JE PREVOZ
POTNIKOV NA ŽELENO
MESTO.

DELO VOZNIKA JE VOŽNJA
AVTOBUSA. POZOREN JE NA
VSTOPANJE IN IZSTOPANJE
POTNIKOV.
KO GREMO Z AVTOBUSOM,
MORAMO VEDNO IMETI
URBANO.

V BOLNIŠNICO GREMO, KO SMO ? _____

KOGA NAJPREJ SREČAMO KO PRIDEMO V BOLNIŠNICO?

DELO MEDICINSKE SESTRE POTEKA:

- V AMBULANTI,
- NA ODDELKU BOLNIŠNICE IN V PISARNI.

V AMBULANTI ALI NA ODDELKU SPREJEMA IN NAROČA PACIENTE IN SODELUJE V ZDRAVSTVENO NEGOVALNI SKUPINI.

MEDICINSKA SETRA SKRBI ZA MATERIALE, OPREMO, PACIENTE IN HIGIENO.

KAJ VIDIŠ NA SLIKI? OBKROŽI PRAVILEN ODGOVOR.

- INJEKCIJA
- TERMOMETAR
- MERILNIK KRVNEGA TLAKU

TERMOMETAR JE NAPRAVA, Z KATERO MERIMO TELESNO TEMPERATURO.

NORMALNA TELESNA TEMPERATURA OSEBE JE MED 35,8 – 37,2 °C.

VZEMI IZ ŠKATLE TERMOMETAR IN IZMERI SVOJO TELESNO TEMPERATURO.
Če ne boš znal, poišči navodila v škatli.

TELESNA TEMPERATURA : _____ °C.

KAJ VIDIŠ NA SLIKI? OBKROŽI PRAVILEN ODGOVOR.

- INJEKCIJA
- TERMOMETAR
- MERILNIK KRVNEGA TLAKU

**TERMOMETER JE NAPRAVA, Z KATERO
MERIMO TELESNO TEMPERATURO.**

**NORMALNA TELESNA TEMPERATURA
OSEBE JE MED 35,8 – 37,2 °C.**

VZEMI IZ ŠKATLE TERMOMETER
IN IZMERI SVOJO TELESNO
TEMPERATURO.
*Če ne boš znal, poišči navodila v
škattli.*

TELESNA TEMPERATURA : _____ °C.

KORAKI ZA MERJENJE TEMPERATURE

1. VZEMI TERMOMETER IN ODPRI POKROV;
2. PRITISNI MODRI GUMB IN POČAKAJ DA SE POJAVI OZNAKA „ LO „
3. TERMOMETER POSTAVI POD PAZDUH;
4. PRITISNI GA Z SVOJIM TELESOM, TAKO, DA NE MORE PASTI NA TLEH IN POČAKAJ DA ZAPISKA;
5. KO ZAPISKA, LAHKO GA VZAMEŠ IN POGLEDAŠ REZULTAT.

KAJ VIDIŠ NA SLIKI? OBKROŽI PRAVILEN ODGOVOR

- INJEKCIJA
- TERMOMETAR
- FLAJŠTER

MEDICINSKA SESTRA UPORABLJA INJEKCIJO ZA VZIMANJE KRI.

KAJ VIDIŠ NA SLIKI? OBKROŽI PRAVILEN ODGOVOR

- INJEKCIJA
- TERMOMETAR
- FLAJŠTER

MEDICINSKA SESTRA UPORABLJA INJEKCIJO ZA VZIMANJE KRI.

TVOJA NASLEDNJA NALOGA
BO, DA DOMOV IZMERIŠ IN
ZAPIŠEŠ KOLIKO SI VISOK IN
KOLIKO SI TEŽAK?

VISOK SEM: _____ cm

TEŽEK SEM: _____ kg

ZA RAZLIKO OD MEDICINSKE SESTRE,
ZDRAVNIK PREGLEDUJE PACIJENTA.

TLAKOMER JE NAPRAVA,
KI OMOGOČA TOČNO MEREJENJE
KRVNOG TLAKA.

STETOSKOP JE
MEDICINSKA NAPRAVA, KI SE
UPORABLJA ZA OSLUŠKOVANJE
NOTRANJIH ZVOKOV
LJUDSKEGA TELESA.

- NORMALEN KRVNI TLAK PRI OSEBAH JE 120/ 80 mmHG.
- „HIPERTENZIJA“ – SE POJAVLJA, ČE NAM JE KRVNI TLAK VIŠJI OD 120/80 mmHG
- „HIPOTENZIJA“- SE POJAVLJA, ČE NAM JE KRVNI TLAK NIŽJI OD 120/80 mmHG.

IZ ŠKATLE VZEMI
TLAKOMER IN IZMERE
SVOJ KRVNI TLAK?

*Če ne boš mogel sam,
prosi učitelja za pomoč ali
si pomagaj z navodili.*

MOJ KRVNI TLAK : _____ mmHG.

KORAKI ZA MERJENJE TLAKU

1. ODPRI TORBO, V KATERI SE NAHAJA MERILNIK;
2. MERILNIK POSTAVI NA RAVNO POVRŠINO;
3. ZASUKAJ ROKAVE NA LEVI ROKI IN POSTAVI MANŽETO IZNAD KOMOLCA;
4. Z DESNO ROKO PRITISNI START;
5. POČAKAJ IN NE GOVORI, DOKLER SE NA ZASLONU NE POJAVI REZULTAT.

**PO OBISKU BOLNIŠNICE,
JANEZ GRE DO POŠTE.**

**PISMONOŠA, JE OSEBA, KI DOSTAVLJA
POŠTNE POŠILJKE IN DENARNE
NAKAZNICE.
UPORABLJA RAZLIČNE PRIPOMOČKE,
S KATERIMI SI OLAJŠA DELO.
TO SO DOSTAVNIKI ZA RAZVRŠČANJE
POŠTE, POŠTNA TORBA, DENARNICA
IN DEPOJI, V KATERE RAZVOZI POŠTO
ZA DOSTAVO.**

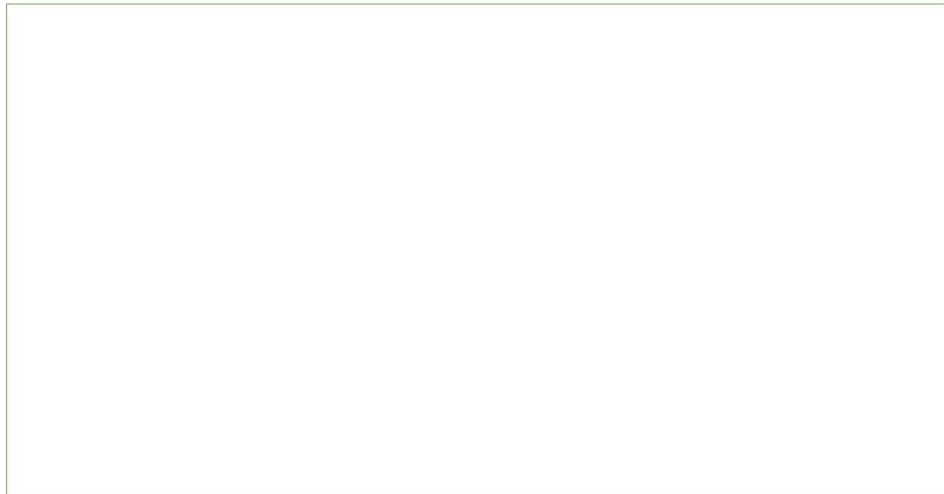

**JANEZ ŽELI POSLATI PISMO
SVOJEMU NAJBOLJŠEM
PRIJATELJU.**

**TVOJA NASLEDNJA NALOGA BO, DA NAPIŠEŠ
PISMO SVOJEMU PRIJATELJU.**

NA POTI PROTI
DOMOV, JANEZ
JE SREČAL
POLICISTA.

KAJ MISLIŠ, KATERO
VLOGO IMA
POLICIST?

NA POTI PROTI
DOMOV, JANEZ
JE SREČAL
POLICISTA.

KAJ MISLIŠ, KATERO
VLOGO IMA
POLICIST?

DELO POLICISTA JE DINAMIČNO..

VARUJE ŽIVLJENJE IN OSEBNE
VARNOSTI LJUDI, PREPREČUJE
KAZNJIVA DEJANJA IN UREJA
PROMET NA JAVNIH CESTAH.

NAPIŠI, KAJ VSE POLICIST
POTREBUJE ZA SVOJE DELO?

PRI OPRAVLJANJU NALOG POLICIST NOSI
UNIFORMO, UPORABLJA ZAŠČITNA
SREDSTVA, ŽEPNO SVETILKO, PIŠČALKO IN
LOPARČEK STOP KOT PRIPOMOČEK ZA
ZAUSTAVLJANJE PROMETA.

NA KONCU DNEVA JE JANEZ ŠEL POMAGATI ATIJU. JANEZOV ATI JE PO POKLICU **MIZAR**.

MIZAR, JE OSEBA, KI OBLIKUJE IN OBDELUJE LESOVINE TVORINE. SESTAVLJA ELEMENTE V IZDELKE, POPRAVLJA IN OBNAVLJA IZDELKE.

MIZAR, JE OSEBA, KI OBLIKUJE IN OBDELUJE LESOVINE TVORINE?

1. DA
2. NE

ZDRAVNIK, JE OSEBA, KI DELA V BOLNIŠNICI IN PREGLEDUJE PACIJENE?

1. DA
2. NE

MIZAR, JE OSEBA, KI OBLIKUJE IN OBDELUJE LESOVINE TVORINE.

ZDRAVNIK, JE OSEBA, KI DELA V BOLNIŠNICI IN PREGLEDUJE PACIJENE S POMOČJO STETOSKOPA.

**PISMONOŠA, JE OSEBA, KI DOSTAVLJA
POŠTNE POŠILJKE IN DENARNE NAKAZNICE?**

1. DA
2. NE

**POLICIST, JE OSEBA, KI IMA STETOSKOP
IN PREGLEDUJE PACIJENTE?**

1. DA
2. NE

**PISMONOŠA, JE OSEBA, KI DOSTAVLJA
POŠTNE POŠILJKE IN DENARNE
NAKAZNICE.**

**POLICIST, JE OSEBA, KI NIMA STETSKOP IN NE
PREGLEDUJE OSEBE.**

**ČE SI BIL/A
POZOREN/A NAPIŠI,
KOGA SEM VSE DANES
OBISKAL?**

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

**NALOGA MEDICINSKE SESTRE JE, DA
PREGLEDUJE PACIENTA S STETOSKOPOM?**

1. DA
2. NE

**TEROMETAR JE NAPRAVA Z KATERO MERIMO
KRVNI PRITISAK?**

1. DA
2. NE

**NALOGA MEDICINSKE SESTRE JE, DA SKRBI ZA
MEDICINSKE MATERIALE, OPREMO, PACIENTE IN
HIGJENO.**

**TERMOMETAR JE NAPRAVA, Z KATERO
MERIMO TELESNO TEMPERATURO.**